

BIULETYN NAUKOWY
TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ PROKOCIMIA
Nr 2

JAN BANAŚ
LUDZIE PROKOCIMIA

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ PROKOCIMIA
KRAKÓW-PROKOCIM 2004

Podgórska
Biblioteka Publiczna

2020-014152-00

BIBLIOTEKA NARODOWA

Instytut Polonijny Prokocimia

Nr 2

BIBLIOTEKA KRAKÓW

FILIA nr 43

30-815 Kraków,

ul. Gen. J. Jasińskiego 32

14152

26. 05. 2020

Jan Banaś

LUDZIE PROKOCIMIA

LU

BIBLIOTEKA KRAKÓW

Jan Hanas

LUDZIE PROKOCIMIA

Towarzystwo Przyjaciół Prokocimia wyraża gorące podziękowania Radzie
Dzielnicy XII Miasta Krakowa za sfinansowanie wydania niniejszej książki.

BIULETYN NAUKOWY

TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ PROKOCIMIA

Nr 2

JAN BANAŚ

LUDZIE PROKOCIMIA

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ PROKOCIMIA
KRAKÓW-PROKOCIM 2004

© Copyright by Towarzystwo Przyjaciół Prokocimia, Kraków 2004
© Copyright by Jan Banaś, Kraków 2004

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część tej publikacji
nie może być reprodukowana w żadnej formie ani żadną
metodą bez pisemnej zgody wydawcy.

fot. na I str. okładki: Otwarcie Stacji Duszpasterskiej
w Prokocimiu w 1911 roku.

Redaktor: *Roman Rozlachowski*

Komitety Redakcyjne: *Andrzej Boroń*
Janusz Ludwig
Tomasz Ścieżor

Redaktor Techniczny: *Marek Kubala*

94(438)A/2:
929-052
prokocimiana

5 14152

Wydawca: Towarzystwo Przyjaciół Prokocimia
ul. Górników 27, 30-808 Kraków
e-mail: tpp@vistula.wis.pk.edu.pl

Druk: Drukarnia DEKA,
ul. Golikówka 7, 30-723 Kraków, (0-12) 653-29-06

ISBN 83-920955-1-0

Aug. 42/108

SŁOWO WSTĘPNE

Książka „Ludzie Prokocimia” jest drugą częścią monografii Prokocimia. Powstała przede wszystkim dzięki olbrzymiej pracy mojego Ojca — J a n a B a n a s i a, który od lat gromadzi wszelkie dokumenty i fotografie dotyczące dziejów Prokocimia.

Książka opowiada o wspaniałych ludziach, o ich pracy na rzecz ukochanego Prokocimia. O tym, jak, przewyżając niezliczone trudności, budowali własne domy, szkoły, drogi, boiska sportowe, świątynię, a także pomniki dla uczczenia pamięci swoich bohaterów. Bogactwo obywatelskich inicjatyw zaowocowało tym, że Prokocim stał się jedną z najbardziej rozwiniętych i zasobnych miejscowości II Rzeczypospolitej. Książka wspomina także o wielkim patriotyzmie i poświęceniu prokocimian w walkach o niepodległość ojczyzny w czasie I i II wojny światowej.

W tym roku przypada 15-lecie Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia im. Erazma i Anny Jerzmanowskich, które od chwili powstania krzewi wśród krakowian wiedzę o naszej małej ojczyźnie. Oddając tę książkę Czytelnikowi, pragniemy, by jej bohaterowie tworzący dzieje ostatniego stulecia Prokocimia nie odeszli w zapomnienie.

Towarzystwo Przyjaciół Prokocimia im. Erazma i Anny Jerzmanowskich dziękuje Radzie Dzielnicy XII za pokrycie kosztów wydania niniejszej książki. Dziękujemy ks. dziekanowi Florianowi Koskowi, proboszczowi parafii Matki Bożej Dobrej Rady, za udostępnienie materiałów historycznych i zdjęć archiwalnych. Dziękujemy również Ojcu Janowi Biernatowi, prowincjałowi ojców augustianów w Polsce, za okazaną życzliwość. Dziękujemy rodzinom osób, o których mowa w niniejszej książce, za udostępnienie biogramów i zdjęć. Dziękujemy wreszcie naszym kolegom z Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia za twórczą konsultację. Serdecznie dziękuję Panu Stanisławowi Ptakowi za pomoc w przygotowaniu książki do druku.

Grażyna Fijałkowska

URATOWAĆ OD ZAPOMNIENIA

Nie tylko przeszłość wieczna jest — nie tylko!...
I przyszłość, owszem, wieczności jest doba;
Co stało się już, nie ostatnią chwilą...
Wróci idea, nie powróci sobą.

C.K. Norwid

Prokocim to prehistoryczna osada, czego dowodem są wykopaliska archeologiczne urn całopalnych naszych przodków, przeprowadzone na cmentarzu prokocimskim w 1925 roku. Fenomenalny rozwój Prokocimia na przestrzeni wieków i udział jego mieszkańców w tworzeniu historii wymaga opisu wydarzeń tych z przeszłości, jak i współczesnych.

Według Tadeusza Kołaczyka, rodowitego prokocimianina, „Historia jest nauczycielką życia, bogactwo charakterów postaci z naszej polskiej historii każe nam czerpać naukę dla lepszego wyrażenia siebie, lepszego wyrażania służby, którą pełnimy tu i teraz. Aby sprostać wyzwaniu ciągłego kształcenia naszych postaw - obywatelskich, społecznych, czy po prostu ludzkich — musimy sięgnąć do historii, musimy ją poznawać. Dla budowy i kształtowania samorządności — tej wielkiej idei wspólnego działania dla dobra każdej jednostki — konieczne jest czerpanie wzorów również z tego, co kiedyś zdarzyło się w danym miejscu, choćby w zamkniętej siatce kilku ulic, co niosło ze sobą ogromny intelektualny ładunek wykraczający swą historią poza lokalne ramy geograficzne czy społeczne”.

Działalność Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia im. Erazma i Anny Jerzmanowskich stworzonego pasją mieszkańców tej części Krakowa, to najlepszy dowód odnajdywania i krzewienia wartości, przez poznawanie i opisywanie tego, co często zapomniane, co stanowi przyczynek do określania własnej tożsamości...

Patrząc na zdjęcia naszych przodków i nas samych, których działalność w trudnych dla ojczyzny latach była fundamentem przetrwania, ciągle odnajdujemy te wartości, które są i które będą nieprzemijające.

Te właśnie przesłania są podstawą do opracowania „Ludzi Prokocimia”. Zbierane od wielu lat dokumenty pochodzą z różnych źródeł: dostępnych przekazów historycznych, przekazów ustnych, pisemnych oświadczeń ludzi dziś już nieżyjących, a bez reszty oddanych Prokocimowi.

NIECH PAMIĘĆ O NICH BĘDZIE PRZEKAZEM DLA POTOMNYCH

To naturalne dla ludzkiej pamięci,
Że myśl ogarnia współczesne osoby,
A przecież warto swój czas też poświęcić
Tym, co nas kochali, będąc nam ozdoba,

Warto pamiętać ich serca i czyny,
Zapominając bywa, że może ich minie —
Przystrojenie skroni chwalebnym wawrzynem —
Niechaj więc pamięć o nich nigdy nie zaginie.

Rajmund Boron

Ciągle odchodzą świadkowie wydarzeń,
giną w niepamięci fakty i daty...
Rodzi się nowe pokolenie, które o niczym nie słyszało,
Dlatego trzeba pisać kroniki dla przyszłości.

DZIEDZICE PROKOCIMIA

Założycielem Prokocimia mógł być biskup krakowski P r o k o p pod koniec XIII w., a po nim mógł on przejść w ręce biskupa J a n a M u s k a t y. Właściwą listę dziedziców Prokocimia tworzą jednak osoby potwierdzone źródłowo i tylko takie zostały poniżej wymienione. Uwzględniono także tych dzierżawców majątku prokocimskiego, którzy traktowali swoją dzierżawę jako dobra dziedziczne.

K r y s t y n z W y ż y c i M i k l u s z o w i c, h. Strzemię z Gwiazdą (Zarosie)

1365 r. — choraży sandomierski, 1366 r. — choraży krakowski. 18 czerwca 1367 dzieli pomiędzy synów, Andrzeja, Wydżgę i Jana, swoje dobra, m.in. *Wy-czdzite cum libertate ipsius Prokocinensi*, czyli Wyżyce ze swoją Wola Prokocimską. Nie wiadomo, dlaczego w dokumencie figuruje „Wola Prokocimska” — może dziedzic zwolnił kmieci w Prokocimiu od danin, a może po słowie *libertate* (Wola) powinien być przecinek i słowo „Wola” nie odnosi się do Prokocimia? Nie wiadomo także, czy Krystyn był właścicielem całego Prokocimia, czy tylko części.

A n d r z e j z W y ż y c, h. Strzemię z Gwiazdą (Zarosie)

Dziedzic części Prokocimia od 1367 r. do okresu po 1399, syn Krystyna z Wyżyc i Mikłuszowic. W 1399 r. procesuje się z Andrzejem z Trzewlina, zarzucając mu, iż ten od lat ponad trzydziestu bezprawnie trzyma wieś Prokocim.

J a n L i g e z a z Jurkowa i Bobrku, h. Półkoźic

Występuje w dokumentach od 1366 r., starosta łączycycki 1382–1390, wojewoda łączycycki od 1382 r., wielkorządca krakowski 1384 r., zmarł ok. 1413 r. Pod Grunwaldem dowodził 32. chorągwią wojsk polskich, wspomniany przez kronikę Jana Długosza. W 1389 r. wykupił Prokocim lub jego część z zastawu od Żyda Lewka.

A n d r z e j z T r z e w l i n a [Wielowieyski], h. Półkoźic

W latach 1406–1416 podstoli królowej, zmarł po 1423 r. Wymieniony już w 1389 r. jako właściciel Prokocimia lub jego części, w 1399 r. procesuje się z Andrzejem z Wyżyc (z dokumentu wynika, że trzyma Prokocim od ponad 30 lat). W 1399 r. zwraca się do kapituły krakowskiej o ustalenie granic między Prokocimem i wsią kapitulną, Bieżanowem. W 1409 r. udziela Janowi Szafrańcowi, dziekanowi krakowskiemu, gwarancji długu na wsi Prokocim, z wyjątkiem roli dworskiej i dwóch kmieci.

S t a n i s ł a w i P i o t r z T r z e w l i n a i W i e l k i e j W s i [Wielowieyscy], h. Półkoźic

Synowie Andrzeja z Trzewlina, dziedzice Prokocimia od w latach 1423–1432 (śmierć Piotra). Fundują karczmę w Prokocimiu przy drodze do Bochni (obecna ul. Wielicka), nadając ją oraz przynależne jej grunty i łąki Wojciechowi Toszchow[...].

E l ż b i e t a [Wielowieyska]

Wdowa po Piotrze z Trzewlina. W 1434 r. wygrywa proces o siedmiu kmieci z Pawlikiem z Markuszowej, któremu niegdyś jej zmarły mąż zastawił wieś. Miała przynajmniej na części Prokocimia oprawiony posąg i wiano.

Pawlik z Markuszowej

Wymieniany w latach 1432–1434 jako właściciel części Prokocimia, w 1434 r. procesuje się o siedmiu kmieci z Elżbietą z Trzewlina.

Franczek z Prokocimia, h. Strzemię, zawołania Ławszowa
Wymieniany w roku 1446, być może spadkobierca Andrzeja z Wyżyc.

Piotr Breński [Trzewliński] [Wielowieyski], h. Półkozic

Syn Piotra z Trzewlina i Elżbiety. Dziedzic Prokocimia w latach 1434–1459. W 1459 r. sprzedaje część Prokocimia krewnemu (kuzynowi?), Stanisławowi Koczwarze, rajcy krakowskiemu i jego żonie Elżbiecie, za 600 florenów z prawem odkupu. W 1461 r. Stanisław Koczvara zamienia z nim pozostałą część na karczmę w Zgłobicach, dopłacając 1000 grzywien.

Stanisław Koczvara z żoną Elżbietą

Rajca krakowski, dziedzic Prokocimia w latach 1459–1481.

Stanisław, Mikołaj i Jan Koczvara

Synowie Stanisława Koczvary i Elżbiety, dziedzice Prokocimia w latach 1481–1491. W 1483 r. Mikołaj zatwierdza wspomniane nadanie karczmy w Prokocimiu przez Trzewlińskich, czyniąc to na prośbę Grzegorza Puczek, obecnego karczmarza, któremu nadto nadaje sadzawkę. W 1491 r. Jan Koczvara sprzedaje majątek Jakubowi Szczekockiemu z Dębna.

Stanisław i Jan z Brzezia, Lanckorony i Prokocimia [Lanckorońscy], h. Zadora

Właściciele części Prokocimia w latach 1481–1484. W 1481 r. wymieniają z Elżbietą, wdową po Stanisławie Koczwarze, łąn w Zborczycach na wieś Prokocim wraz z prawem patronatu predykatury kościoła Św. Barbary w Krakowie, dopłacając 1200 florenów. W 1482 r. sprzedają Klemensowi z Górki, kaznodzieji polskiemu kościoła Św. Barbary, 16 grzywien czynszu z Prokocimia za 600 florenów węgierskich. W 1484 r. sprzedają swoją część Elżbiecie, żonie Pawła Kumthel, rajcy kazimierskiego, wraz z prawem patronatu kościoła Św. Barbary w Krakowie, w zamian za wieś Golkowice.

Jakub Szczekocki z Dębna [Dębiński], h. Odrowąż z żoną Barbarą

Dziedzic Prokocimia w latach 1491–1496. W 1491 r. kupuje Prokocim od Jana Koczvary, po czym uposaża na nim swoją żonę, Barbarę. W 1496 r. Barbara wyraża zgodę na sprzedaż wsi Adamowi Szwarcowi, mieszczaninowi krakowskiemu.

Krystyn z Minogi z żoną Małgorzatą, h. Nowina (?)

Starosta kurzelowski. Właściciel części Prokocimia w końcu XV wieku. W 1500 r. Małgorzata ustępuje Adamowi Szwarcowi z oprawy, którą miała zapisaną przez swego męża na wsi Prokocim.

Adam Szwarc, h. Nowina

Dziedzic Prokocimia w latach 1496–1509. Mieszczanin krakowski. Fundator kaplicy „Ogrojec” przy wejściu do kościoła Św. Barbary w Krakowie, z rzeźbami z warsztatu Wita Stwosza.

Jan Szwarz, h. Nowina

Syn Adama Szwarca, wymieniony jako dziedzic Prokocimia w 1516 r.

Barbara Fogelweder, żona Leonarda Fogelwедера, córka Adama Szwarca

Dziedziczka Prokocimia przed 1518 r., mieszcza krakowska. Dziedziczy Prokocim po bracie, Janie Szwarcu.

Tomasz i Anna Fogelweder, h. własnego

Dzieci Leonarda i Barbary, dziedzice Prokocimia w 1518 r.

Maciej Kowal z żoną Anną, córką Adama Szwarca

Mieszczanie krakowscy, dziedzice Prokocimia w latach dwudziestych XVI w. W 1523 r. sprzedają 10 grzywien czynszu z Prokocimia Janowi z Osieka, wikariuszowi katedralnemu.

Jan Kowalowicz

Syn Macieja Kowala, wymieniony jako właściciel części Prokocimia w roku 1525.

Mikołaj i Anna Kossoccy z Kosocic, h. Rawa.

Właściciele części Prokocimia od okresu przed 1523 r. do 1529 r. W 1523 r. potwierdzają sprzedaż 10 grzywien czynszu z Prokocimia Janowi z Osieka, wikariuszowi katedralnemu. W 1529 roku sprzedają swoją część Janowi Tęczyńskiemu, podkomorzemu krakowskiemu.

Jan i Anna z Tęczyna [Tęczyńscy], h. Topór

Dworzanin królewski, podkomorzy krakowski (1517–1532). Dziedzic Prokocimia w latach 1529–1531. Zapewne dostał część Prokocimia w posagu żony Anny, która była córką Leonarda Fogelwедера. W 1529 r. kupuje od Mikołaja i Anny Kosseckich ich część Prokocimia za 1350 złotych, jednocześnie w ten sposób pod swoimi rządami całą wieś. W 1531 roku najpierw zastawia, potem sprzedaje całą wieś (dwór, pola, sadzawki, młyn, łąki i lasy) swojej kuzynce, Agnieszce Beacie Tarnowskiej, kasztelanowej sudeckiej, za 2500 złotych.

Agnieszka Beata z Tęczyńskich Tarnowska, h. Topór

Kasztelanowa sudecka, dziedziczka Prokocimia w latach 1531–1532. Wdowa po kasztelanie sudeckim Janie Ciężkim Tarnowskim (zm. 1527 r.). W 1531 r. kupuje Prokocim od swojego kuzyna, Jana Tęczyńskiego. Po jej śmierci w 1532 r., Prokocim staje się własnością jej rodzeństwa.

Barbara Tęczyńska, wdowa po Piotrze z Nowego Miasta, Dorota Tęczyńska, wdowa po Prokopie Ossolińskim, oraz Jan, Stanisław, Sebastian, Zawisza i Walerian Mieleccy (dzieci Elżbiety Tęczyńskiej)

Siostry Agnieszki Beaty Tarnowskiej, dziedziczka Prokocim w 1532 r. po siostrze. W dniu 31 maja 1532 r. sprzedają Prokocim swemu bratu przyrodniemu, Janowi Tarnowskiemu, wojewodzie ruskiemu, za 2500 zł.

Jan Tarnowski, h. Leliwa

Dziedzic Prokocimia w latach 1532–1561. Kasztelan krakowski, wojewoda ruski, starosta sandomierski, hetman wielki koronny, jeden z najwybitniejszych wodzów w historii Polski, zwycięzca spod Obertyna, Chocimia, Homla i Starodu-

ba. Syn Barbary z Roźnowa (córką Zawiszy Czarnego) z drugiego małżeństwa z Janem Amorem Tarnowskim (z pierwszego małżeństwa ze Stanisławem Tęczyńskim miała wyżej wymienione trzy córki). Kupuje Prokocim od swoich sióstr przyrodnych. W 1533 r. karczmarz prokocimski, Maciej Puczek, odstępuje mu swe dziedziczne prawa do karczmy. W 1539 r. zabezpiecza na Prokocimiu pożyczkę 2000 florenów od Jana Mieleckiego (wyżej wymieniony), kasztelana wiślickiego. Tenże Jan Mielecki odziedziczyłby Prokocim w przypadku bezpotomnej śmierci Tarnowskiego, co się jednak nie stało. Jan Tarnowski w tym właśnie okresie przekazuje Prokocim w zastawie długu 3000 zł Rafałowi Łyczce z Ryglic.

Jan Krzysztof Tarnowski, h. Leliwa

Dziedzic Prokocimia w latach 1561–1567. Syn Jana Tarnowskiego, starosta sandomierski, kasztelan wojnicki, starosta stryjski. Po jego bezpotomnej śmierci dobra przechodzą do jego siostry, Zofii, żony księcia Konstantego Wasyla Ostrońskiego.

Zofia z Tarnowskich Ostrońska, h. Leliwa

Dziedziczka Prokocimia w latach 1567–1570. Wojewodzina kijowska, żona księcia Konstantego Wasyla Ostrońskiego, wojewody kijowskiego. W 1570 r. przekazuje Prokocim w dożywotnią dzierżawę księdzu Marcinowi Łyczko.

Marcin Łyczko z Ryglic, h. Sulima

Właściciel Prokocimia w latach 1570–1578. Prepozyt tarnowski, dobroczyńca szkolnictwa tarnowskiego. Jan Tarnowski zastawił jego bratu, Rafałowi Łyczko, Prokocim za sumę 3000 złotych. W 1575 roku synowie Rafała, Marcin i Rafał, przekazują mu swe prawa do Prokocimia.

Marcin Łyczko, h. Sulima

Bratanek księdza Marcina Łyczki, właściciel Prokocimia po 1578 r. (wzmiankowany w 1585 r.).

Jan Łączyński, h. Kościesza

Właściciel Prokocimia pod koniec XVI w. Mąż siostry Marcina Łyczki, Anny, zdolny prawnik, burgrabia zamku krakowskiego, sekretarz królewski. Prokocim zostaje od niego wykupiony w 1597 r. przez synów Zofii Ostrońskiej, książąt Janusza i Aleksandra Ostrońskich.

Janusz i Aleksander Ostrońscy, Elżbieta z Ostrońskich Kiszkowa, Janusz Radziwiłł (syn Krzysztofa Radziwiłła „Pioruna” i Katarzyny Ostrońskiej), h. własnego

Dziedzice Prokocimia w latach 1575–1598. Janusz Ostroński — kasztelan krakowski, Aleksander Ostroński — wojewoda wołyński. Spadkobiercy Zofii Ostrońskiej (Tarnowskiej) (dzieci i wnuk). W 1597 r. wzywają Jana Łączyńskiego, burgrabiego i pisarza grodzkiego krakowskiego, dzierżawcę Prokocimia, do podjęcia sum, które ma zapisane na tych dobrach i ustąpienia z Prokocimia i Piasków. W 1598 r. po podziale dóbr dziedzicem Prokocimia zostaje książę Janusz Ostroński.

Katarzyna z Lubomirskich Ostrońska, h. Drużyna

Dziedziczka Prokocimia w latach 1598–1611. Żona księcia Janusza Ostrońskiego, kasztelana krakowskiego, syna Zofii z Tarnowskich Ostrońskiej.

W 1605 r. Janusz Ostrogski i Katarzyna ustalają granicę między Prokocimem a wsią Kaspra Dembińskiego, Piaskami.

Janusz Ostrogski, h. własnego

Właściciel Prokocimia w latach 1598–1620. Wojewoda wołyński, kasztelan krakowski, starosta białocerkiewski, bohusławski, czerkaski, kamionacki, perejasławski, włodzimierski. Mąż Katarzyny Ostrogskiej, syn Zofii z Tarnowskich. Z braku męskiego potomka dobra swoje przekazuje córce Eufrozynie, żonie księcia Aleksandra Zasławskiego, pochodzącego z innej linii rodu Ostrogskich — odtąd ród nosi nazwisko książąt Zasławskich–Ostrogskich.

Eufrozyna Zasławska, h. własnego

Dziedziczka Prokocimia w latach 1620–1629. Córka Janusza Ostrogskiego, żona Aleksandra Zasławskiego.

Franciszek Zasławski, h. własnego

Dziedzic Prokocimia w latach 1629–ok. 1630. Syn Eufrozyny, a wnuk księcia Janusza Ostrogskiego. Po jego bezpotomnej śmierci Prokocim przechodzi na brata, Władysława Dominika Zasławskiego.

Władysław Dominik Zasławski, h. własnego

Dziedzic Prokocimia w latach ok. 1630–1656. Brat Franciszka, koniuszy koronny, wojewoda sandomierski, wojewoda krakowski, starosta łucki, przemyski, ropczycki i doliński. Regimentarz wojsk polskich w czasie Powstania Chmielnickiego w 1648 r. Oddaje Prokocim w dzierżawę mieszczaninowi krakowskiemu, Melchiorowi Amandzie (odnotowany w 1635 r.). Po śmierci Władysława Dominika Prokocim przechodzi w ręce jego jedyne go syna, Janusza Aleksandra Zasławskiego.

Janusz Aleksander Zasławski, h. własnego

Dziedzic Prokocimia w latach 1656–1673 (lub 1682). Syn Władysława Dominika i Katarzyny Sobieskiej (siostry króla Jana III). Ostatni męski potomek rodu książąt Ostrogskich–Zasławskich. Po jego przedwczesnej śmierci Prokocim przechodzi w ręce siostry, Teofili.

Teofila z Zasławskich 1° Wiśniowiecka 2° Lubomirska, h. własnego

Dziedziczka Prokocimia w latach 1673 (lub 1682)–1709. Siostra Janusza Aleksandra Zasławskiego, za pierwszego męża miała kasztelaną krakowskiego Dymitra Wiśniowieckiego. W 1683 roku poślubiła Józefa Karola Lubomirskiego, marszałka nadwornego koronnego, wnosząc Prokocim w skład olbrzymiego latyfundium Lubomirskich. Już w 1682 r. wydzierżawia Prokocim Janowi Lipskiemu, h. Drużyna, staroście sądeckiemu i czchowskiemu.

Aleksander Dominik Lubomirski, h. Drużyna

Dziedzic Prokocimia w latach 1709–1720. Starosta sandomierski. Jedy ny syn Józefa Karola i Teofili Lubomirskich, ostatni męski potomek tej gałęzi rodu. Już w 1709 r. wydzierżawia Prokocim na rok Kazimierzowi Walewskiemu, h. Kolumna. Po śmierci Aleksandra Lubomirskiego Prokocim przechodzi w ręce jego siostry, Marianny, żony pułkownika gwardii litewskiej i podskarbiego litewskiego Pawła Karola Sanguszki, która w całości przekazuje swój majątek mężowi.

Marianna z Lubomirskich Sanguszkó, h. Drużyna

Dziedziczka Prokocimia w latach 1720–1721. Siostra Aleksandra Dominika Lubomirskiego, w 1721 roku przekazuje cały swój odziedziczony majątek mężowi, Pawłowi Karolowi Sanguszcze.

Paweł Karol Sanguszkó, h. Pogoń Litewska

Dziedzic Prokocimia w latach 1721–1731. Podskarbi litewski, po śmierci żony Marianny w 1729 r. rządzi majątkiem w imieniu ich małoletniego syna, Janusza Aleksandra. W 1723 r. Prokocim znajduje się w dzierżawie Janusza Wiśniowieckiego h. Korybut.

Janusz Aleksander Sanguszkó, h. Pogoń Litewska

Dziedzic Prokocimia w latach 1731–1746. Ostatni ordynat ostrogski, w 1732 r. (?) oddaje Prokocim w dzierżawę, a w 1746 r. (?) sprzedaje majątek Michałowi Wodzickiemu, kanonikowi sandomierskiemu.

Michał Wodzicki, h. Leliwa

Dziedzic Prokocimia w latach 1746–1759. Biskup przemyski i podkanclerz koronny. W 1749 r. oddaje Prokocim w dożywotnią dzierżawę Mikołajowi Józefowi Krosińskiemu, a w 1759 r. przekazuje majątek bratu, Piotrowi Wodzickiemu.

Piotr Wodzicki, h. Leliwa

Dziedzic Prokocimia w latach 1759–1770. Generał wojsk koronnych. Potwierdza dzierżawę Prokocimia Mikołajowi Józefowi Krosińskiemu.

hr. Elias z Wodzicki, h. Leliwa

Dziedzic Prokocimia w latach 1773–1796. Otrzymuje Prokocim w ramach podziału spadku po ojcu, Piotrze Wodzickim, wykupując dzierżawę od Mikołaja Krosińskiego. Starosta krakowski i stopnicki, generał małopolski, kawaler orderu Orła Białego i Św. Stanisława. Buduje pałac w Prokocimiu, w którym w latach 1788–1795 zamieszkuje jego córka Elżbieta, wraz z mężem, Michałem Potulickim. W 1796 r. Elias z Wodzicki przekazuje w testamentie Prokocim żonie, Ludwice z Wielopolskich.

hr. Ludwika z Wielopolskich Wodzicka, h. Sarykoń

Dziedziczka Prokocimia w latach 1796–1805. Otrzymuje Prokocim od swojego męża, Eliasza Wodzickiego. W 1805 r. sprzedaje majątek swemu synowi, Józefowi Wodzickiemu, za 160 tys. złotych, zamieszkując w nim jednak do śmierci w 1810 r.

hr. Józef Wodzicki, h. Leliwa

Dziedzic Prokocimia w latach 1805–1844. Syn Eliasza i Ludwicy Wodzickich, naczelnik Gwardii Narodowej w 1831 r., przewodniczący Komitetu Bezpieczeństwa w czasie Powstania Krakowskiego w 1846 r. Twórca parku w Prokocimiu oraz układu wsi. W 1844 r. przekazuje Prokocim synowi, Kazimierzowi Wodzickiemu.

hr. Kazimierz Wodzicki, h. Leliwa

Dziedzic Prokocimia w latach 1844–1871. Syn Józefa Wodzickiego, otrzymuje Prokocim od ojca w 1844 roku, w związku ze ślubem z hrabianką Plate-

równą. Wybitny ornitolog, autor wielu prac naukowych. W 1871 r. sprzedaje Prokocim Leonowi Skorupce.

hr. Leon Skorupka, h. Ślepowron

Dziedzic Prokocimia w latach 1871–1875. Kupuje Prokocim od Kazimierza Wodzickiego. Powstaniec 1863 r., polityk konserwatywny, literat.

hr. Leon Skorupka, h. Ślepowron

Dziedzic Prokocimia w latach 1875–1889. Syn Leona Skorupki, doktor praw. Po jego śmierci Prokocim przechodzi w ręce siostry, Jadwigi Micewskiej.

hr. Jadwiga ze Skorupków Micewska z mężem, Aleksandrem Micewskim

Dziedziczka Prokocimia w latach 1889–1891. Siostra Leona Skorupki. Już w 1889 r. przekazuje pełnomocnictwa do majątku mężowi, który sprzedaje go 15 maja 1891 r. Józefowi Grodzickiemu z Krakowa.

hr. Józef Grodzicki, h. Łada

Dziedzic Prokocimia w latach 1891–1895. Adiunkt Powiatowej Kasy Oszczędności w Krakowie. W latach 1891–1895 przebudował pałac w Prokocimiu według projektu Karola Knaussa. 25 czerwca 1895 r. sprzedaje Prokocim Erazmowi Józefowi Jerzmanowskiemu za 150 tys. koron.

Erazm Józef Jerzmanowski, h. Dołęga

Dziedzic Prokocimia w latach 1895–1909. Wielki filantrop, powstaniec styczniowy, mecenas kultury i sztuki, przemysłowiec.

Anna Jerzmanowska

Dziedziczka Prokocimia w latach 1909–1910. Żona Erazma Józefa Jerzmanowskiego, otrzymany w spadku po mężu Prokocim w 1910 r. sprzedaje za 550 tys. koron krakowskiemu konwentowi OO. Augustianów.

OO. Augustianie

Właściciele Prokocimia w latach 1910–1950. Konwent krakowski (na Kazimierzu) w 1910 r. zakupił majątek Prokocim od Anny Jerzmanowskiej. W Prokocimiu został utworzony niezależny klasztor z własnym przeorem. W 1950 r. dobra zostały upaństwowione przez rząd komunistyczny, w związku z przejęciem tak zwanych „dóbr martwej ręki”.

Przygotował Tomasz Ścieżor

W części średniowiecznej wykorzystano materiały „Kartoteki Pracowni Słownika Historyczno-Geograficznego Małopolski w Średniowieczu” w Krakowie.

WÓJTOWIE PROKOCIMIA

Jan Gamratek	1549-?
Wojciech Miechownik	1607-1610
Marcin Dzięgiel	1621-?
Wojciech	1699-?
Marcin Lelak	1785-?
Bartłomiej Sajdyn	1789-1794
Jan Kołaczyk (Kołacz)	1794-1789
Wojciech Rajtar	1802-?
Józef Kołaczyk	1811-1817
Jakub Piotrowski	1819-1829
Jan Kępa	1829-1831
Michał Grzesiak	1831-1833 (zmarł)
Walenty Korzeniowski	1833-1837 (zmarł)
Jakub Małek	1841-1845
Józef Korpak	1846-?
Jan Grzesiak	1848-1854
Jakub Ziętara	1861-?
Jan Ziętara	1884-?
Wincenty Przędzik	1888-?
Stanisław Gawron	1896-?
Antoni Korzeniowski	1901-1903
Jan Ryś	1903-1905
Antoni Korzeniowski	1905-1911 (drugi raz)
Antoni Jaglarz	1911-1914
Antoni Korzeniowski	1914-1918 (trzeci raz)
Michał Rewilak	1918-1930
Gustaw Koza	1930-1931
Franciszek Korzeniowski	1931-1939
Karol Multarzyński	1939-1941 (zmarł)

Przygotował Tomasz Ścieżor.

PROBOSZCZOWIE W PARAFII PW. MATKI BOŻEJ DOBREJ RADY W PROKOCIMIU OD 1917 ROKU

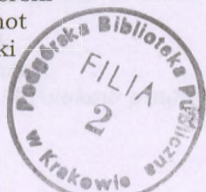
ks. Wilhelm Gaczek	1917–1937 zginął w Oświęcimiu 17 XI 1941 r.
ks. Hilary Kurowski	1937–1942
ks. Hieronim Józef Struszcak	1942–1947 zmarł 6 II 1990 r.
ks. prałat Bonifacy Woźny	1947–1950
ks. Zbigniew Zalewski	1950 (2 tygodnie)
ks. Ignacy Sidzina	1950 (2 miesiące)
ks. Walenty Przebinda	1950–1955
ks. prałat Bonifacy Woźny (ponownie)	od 1955 r. do 15 II 1978 r. zmarł 19 XII 1984 r.
ks. Stanisław Górecki	od 15 II 1978 r. do 27 VI 1997 r. aktualnie w parafii Jabłonka
ks. Florian Kosek	od 27 VI 1997 r.

*Przygotował Jan Banaś,
uzupełnił Tomasz Ścieżor.*

WYKAZ KSIĘŻY, KTÓRZY PRZEBYWALI LUB PRZEBYWAJĄ W PARAFII PW. MATKI BOŻEJ DOBREJ RADY W PROKOCIMIU OD 1917 ROKU

Lista ta nie zawiera już wcześniej wymienionych proboszczów.

o. Grzegorz Uth	1 I 1917 r. – 1 VI 1920 r.
o. Klemens Filarski	1 VII 1920 r. – 1923 r.
o. Stanisław Wajnert – katecheta	1 V 1921 r. – 1925 r.
ks. Antoni Pałka – katecheta	15 VIII 1925 r. – 15 VIII 1926 r.
ks. Andrzej Rokosz – katecheta	15 VIII 1926 r. – 15 VIII 1927 r.
ks. Józef Chrapek – katecheta	15 VIII 1927 r. – 1 V 1945 r.
ks. Adam Pawlin – rezydent	1934 r. – 1938 r.
o. Hieronim Józef Struszczyk	15 VII 1935 r. – 15 II 1947 r.
o. Krzysztof Olszewski	15 VII 1935 r. – 1 V 1937 r.
o. Jacek Michalik	1 V 1937 r. – 1 III 1938 r.
o. Tomasz Maślak	1 VIII 1939 r. – 1 VI 1940 r.
o. Ludwik Stec	1 VI 1940 r. – 1 X 1943 r.
ks. Leon Pellowski – rezydent	1941 r. – 1945 r.
o. Augustyn Wasilewski	1 X 1943 r. – 1 VI 1944 r.
o. Benedykt Buła	1 V 1944 r. – 1 X 1947 r.
o. Ignacy Sidzina	1 VIII 1944 r. – 1 VIII 1950 r.
ks. Kazimierz Kasprzyk – katecheta	1 VII 1945 r. – 15 VII 1963 r.
o. Augustyn Wasilewski (ponownie)	1 IX 1947 r. – 1 II 1949 r.
o. Benedykt Buła (ponownie)	1 II 1949 r. – 1 V 1949 r.
o. Mikołaj Gałowicz	1 X 1949 r. – 25 VI 1950 r.
ks. Stanisław Jaworski	1 VIII 1951 r. – 1 XI 1956 r.
ks. Jerzy Gogoliński	1 III 1955 r. – 1 XII 1955 r.
ks. Józef Gład	1 VII 1956 r. – 15 VIII 1959 r.
ks. Jakub Jarosik – katecheta	10 XII 1957 r. – 1961 r.
ks. Jan Kastelnik	15 VIII 1959 r. – 27 X 1961 r.
ks. Eugeniusz Łudzicki	1 XI 1961 r. – 1 VII 1963 r.
ks. Leon Kapturkiewicz – rezydent	6 IX 1962 r. – 1983 r.
ks. Kazimierz Bukowski	15 VIII 1963 r. – 1 VII 1964 r.
ks. Władysław Oprzędkiewicz – rezydent	8 VIII 1963 r. – 11 VII 1978 r.
ks. Antoni Pawlita	15 VIII 1964 r. – 15 VIII 1965 r.
ks. Jan Wajs	15 VIII 1965 r. – 1 VII 1970 r.
ks. Józef Brzęk	15 VIII 1965 r. – 10 III 1972 r.
ks. Kazimierz Podsiadło	1 VIII 1970 r. – 1 X 1977 r.
ks. Włodzimierz Kiwerski	19 VI 1971 r. – 17 VI 1974 r.
ks. Franciszek Prochot	1 XII 1971 r. – 1 IX 1975 r.
ks. Stanisław Górecki	15 III 1972 r. – 15 II 1978 r.
ks. Henryk Łaciak	15 VIII 1973 r. – 15 VII 1975 r.
ks. Andrzej Kuliga	15 VII 1975 r. – 1 IX 1975 r.

ks. Władysław Paciorek	11 IX 1975 r. –	VIII 1988 r.
ks. Franciszek Bobeł	15 VI 1975 r. –	15 VI 1980 r.
ks. Józef Kania	1 VI 1977 r. –	1 X 1977 r.
ks. Stanisław Bogacz	15 VI 1978 r. –	15 VI 1980 r.
ks. Andrzej Trzop	15 VI 1980 r. –	3 IX 1981 r.
ks. Władysław Biedrawa	15 VI 1978 r. –	25 VI 1985 r.
ks. Antoni Zuziak	15 VI 1980 r. –	28 VI 1984 r.
ks. Ignacy Moskwa	3 IX 1981 r. –	29 VI 1985 r.
ks. Marian Zając	28 VI 1984 r. –	4 VI 1985 r.
ks. Aleksander Woźniczka	29 VI 1985 r. –	15 IX 1990 r.
ks. Krzysztof Zając	29 VI 1985 r. –	27 VIII 1993 r.
ks. Jan Strona	29 VI 1985 r. –	26 VIII 1989 r.
ks. Stefan Stypuła	20 VIII 1988 r. –	25 VIII 1992 r.
ks. Jacek Jaskiernia	26 VIII 1989 r. –	25 VI 1991 r.
ks. Antoni Baron	25 VIII 1990 r. –	24 VIII 1991 r.
ks. Józef Sowa	15 IX 1990 r. –	27 VIII 1993 r.
ks. Marek Hajdyla	24 VIII 1991 r. –	27 VIII 1993 r.
ks. Zygmunt Cholewa	25 VIII 1992 r. –	VIII 1996 r.
ks. Edward Pasteczko	25 VIII 1992 r. –	VIII 1996 r.
ks. Janusz Jaster	27 VIII 1993 r. –	VIII 1998 r.
ks. Jerzy Klauzner	27 VIII 1993 r. –	VIII 1998 r.
ks. Jan Noga	27 VIII 1993 r. –	VIII 1998 r.
ks. Stanisław Wajdziak	27 VIII 1993 r. –	VIII 1998 r.
ks. Kazimierz Sołtysik	VIII 1995 r. –	VIII 2000 r.
ks. Józef Milan	VIII 1995 r. –	
ks. Leszek Filipek	VIII 1998 r. –	
ks. Ireneusz Okarmus	VIII 1998 r. –	
ks. Józef Motyka	VIII 1998 r. –	VIII 2003 r.
ks. Waldemar Szlachta	VIII 1998 r. –	IX 2002 r.
ks. kan. Jacek Marchlik – pen.	VIII 1998 r. –	VIII 2003 r.
ks. Piotr Waligóra	VIII 2000 r. –	VIII 2004 r.
ks. Paweł Kubani	VIII 2002 r. –	
ks. Jan Przybocki	VIII 2002 r. –	
ks. Janusz Gacek	VIII 2003 r. –	
ks. Krzysztof Wieczorek	VIII 2004 r. –	
ks. Marek Woźniak	IX 2003 r. –	

*Przygotował Jan Banaś,
uzupełnił Tomasz Ścieżor.*

PROKOCIM

W OKRESIE I WOJNY ŚWIATOWEJ

Wiadomość o wybuchu I wojny światowej w 1914 roku wzbudziła nadzieje na odzyskanie niepodległości. Okres ten najlepiej opisuje naoczny świadek, pierwszy proboszcz parafii prokocimskiej ks. Wilhelm Gaczek w „Historii i kronice kościoła pod wezwaniem Matki Bożej Dobrej Rady”. Oto jej fragment:

Pędziliśmy życie w nastroju grozy, oczekiwania i niepewności, co przyszłość przyniesie.

My, Polacy, jednakże w myśl wieszczych słów Mickiewicza łączyliśmy z wielką wojną wielkie nadzieje na oswobodzenie ojczyzny. Szóstego sierpnia 1914 roku wyruszyły z Krakowa Legiony pod wodzą Józefa Piłsudskiego, między nimi garstka legionistów z Prokocimia na bój z Moskalami. Naczelny Komitet Narodowy rzuca hasło zbiórki pieniędzy na Polski Skarb Wojenny. Hasło to podjęto z zapętem. W Prokocimiu kierownik szkoły, p. Władysław Różycki, i piszący te słowa, obchodzą wspólnie dom w dom, całą gminę Prokocim i zbierają datki. Zebrano sumę 670 koron 34 halerze w gotówce, nadto sporo przedmiotów w kosztownościach, jak obrączki ślubne, pierścionie, łańcuszki złote i srebrne, które zdeponowano następnie w Kasie Zarządu Głównego Polskiego Skarbu Wojskowego w Krakowie, za pokwitowaniem z dnia 26 sierpnia 1914 roku (nr 607 i 608). Zawierucha wojenna odrywa ojców, braci i mężów od rodzin i gna ich na tułaczkę, ponieważ, trudy wojenne, często i śmierć. Większość pozostałych mieszkańców Prokocimia została ewakuowana późną jesienią 1914 roku do Sieprawia koło Myślenic, nadto w listopadzie tegoż roku, osiemnaście rodzin wyjechało z Prokocimia do Czech, gdzie pozostały do 20 lipca 1915 roku. W części wschodniej Prokocimia — na Imiółkach — wszystkie domy i osiedla ze względów strategicznych zostały zniesione. Prokocim wtedy został obiektem wojskowym armii austriackiej dla generała frontu południowego Twierdzy Krakowskiej.

W grudniu fort „Prokocim”, zbudowany przez Austriaków w 1870 roku, ostrzeliwał Rosjan atakujących miasto od strony Wieliczki i powstrzymał ich na przedpolu Krakowa w miejscu, które upamiętnia istniejący do dziś pomnik w Bieżanowie na tzw. Kaimie.

Prokocim zapisał piękną kartę w oswobodzeniu Krakowa. W październiku 1918 roku kolejarz Jan Bodzioch, zamieszkały na Szutrach, zorganizował Polską Organizację Dywersyjną podległą Antoniemu Stawarzowi, który przygotowywał akcję rozbrajania Austriaków. Ostatniego dnia października grupa Bodziocha, licząca 80 osób, wzięła udział w rozbrajaniu Austriaków w Podgórzu oraz w oswobodzeniu Krakowa.

W 1918 roku, po 123 latach niewoli Polska odzyskała niepodległość.

Zacytujmy znów fragment kroniki:

Listopad 1918 rok

Polska wskrzeszona!

Urzeczywistniły się Polaków pragnienia - ukończyły się nasze tęsknoty.

Nie na darmo lała się krew polska poprzez powstania ... aż do lat wielkiej wojny.

Po latach cierpień, walk, po niezliczonych przejściach, po latach upadków nadziei, po latach męki wojny światowej — z krwawego odmetu dziejów wyłoniło się państwo polskie.

Niech Bogu za to będzie cześć, chwała i niech żyje odtąd po wsze czasy wolna niepodległa, silna, katolicka, najjaśniejsza Rzeczpospolita!!!

W niedzielę 8 grudnia, zarazem uroczystość Niepokalanego Poczęcia NMP, odprawiona została uroczysta suma na podziękowanie Panu Bogu za szczęśliwy powrót większej części naszych żołnierzy z pól bitew z okresu wielkiej wojny 1914–1918 roku.

Piętnastego sierpnia 1930 roku w kaplicy parkowej odbyła się uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej, ufundowanej przez mieszkańców Prokocimia, w hołdzie poległym w latach 1914–1920 prokocimianom, o treści:

**W 10-TĄ ROCZNICĘ „CUDU NAD WISŁĄ”
PAMIĘCI OBYWATELI PROKOCIMIA
POLEGŁYCH w LATACH 1914–1920**

BARTOSZ JAN	NIZIOLEK JAN
BROŻYNA FELIKS	RUSZKOWSKI ANDRZEJ
BRUZDA RUDOLF	RYBIŃSKI KAROL
BURMER WOJCIECH	SOCHACKI JAN
BUGAJ PIOTR	SEWERYN WOJCIECH
DUDEK PIOTR	SZYMSKI WOJCIECH
GAL WILHELM	ŚCIEŻOR JAKÓB
GAL JÓZEF	TABOR STANISŁAW
JAGLARZ ANTONI	TARNOWSKI ANDRZEJ
KOWALIK JÓZEF	ZONDRA ADOLF
KRZYSZKOWSKI KLEMENS	ZIERNICKI FRANCISZEK
RYBIŃSKI FRANCISZEK	WALESZCZYŃSKI EDMUND
CHACHŁOWSKI STANISŁAW	
CHACHŁOWSKI WALENTY	
WAŚNIEWSKI TOMASZ	
WAŚNIEWSKI STANISŁAW	

POŚWIECAJĄ MIESZKAŃCY PROKOCIMIA

Przygotowała Grażyna Fijałkowska.

PROKOCIM

W OKRESIE II WOJNY ŚWIATOWEJ

Już pierwszy dzień wojny zapisał się krwawymi ofiarami wśród mieszkańców Prokocimia. Niemieckie samoloty bombardowały fabrykę kabli i tory kolejowe. Ani jedna bomba nie trafiła w cel. Wszystkie spadły na okoliczne domy w Prokocimiu, Płaszowie i Woli Duchackiej. Właśnie tego dnia zginął od bomby Jan Sobesto — ojciec Tadeusza, późniejszego żołnierza Szarych Szeregów i Armii Krajowej. Trzeciego września 1939 roku odprawiono mszę i procesję wokół kościoła. Modlono się o oddalenie od Polski zagłady. Trzy dni później oskrzydłony od północy i południa Kraków został oddany w ręce Niemców bez walki, lecz już od pierwszych dni okupacji stał się kolebką ogólnopolskiego ruchu oporu. Na terenie Prokocimia i Woli Duchackiej powstała na przełomie lat 1939 i 1940 tajna organizacja wojskowa „Grunwald”. Została ona zorganizowana na bazie przedwojennych drużyn harcerskich, tj.: drużyny im. Tadeusza Kościuszki z Woli Duchackiej i 17. Kolejowej Drużyny im. kpt. Roku Brandysa z Prokocimia. Przewodnikiem „Grunwaldu” był „Sternik” — Zdzisław Maciejasz, przedwojenny komendant drużyny im. Tadeusza Kościuszki.

Od grudnia 1940 roku wychodziła w Prokocimiu gazetka „Trwamy i Prze-trwamy”, redagowana przez Józefa Piszczka, przy finansowej pomocy dr. Juliana Wilka. W 1941 roku, po rozbiciu „Grunwaldu” przez Gestapo, w Prokocimiu zawiązała się Konfederacja Narodu. Jej trzon tworzyli żołnierze „Grunwaldu” i Szarych Szeregów. W skład prokocimskiego plutonu Konfederacji wchodziły drużyny „Szutry” i „Promyto” z zastępami „Wilków” „Rysi” i „Żbików”. Latem 1943 roku, w ramach akcji scalenia, pluton pod dowództwem Tadeusza Pietraszka wszedł w skład 3. batalionu zgrupowania „Żelbet”. Był 19. plutonem o kryptonimie „Janka”, później — od roku 1944 — „Marysia”. Żołnierze plutonu prowadzili akcję kolportażu podziemnej prasy, wywiadu wojskowego, a także sabotaż w fabryce kabli i na kolei. Rozbrajali Niemców i wykonywali wyroki na konfidentach. Ujawnili się dopiero w październiku 1945 roku.

Piękną kartę w walce z okupantem zapisali lotnicy z Prokocimia. W tej formacji służyło aż 18 lotników z Prokocimia. Zestrzelili oni 19 samolotów nieprzyjaciela. Walczyli na wszystkich frontach wojny i brali udział w zdobywaniu Berlina.

Od początku wojny wielu kolejarzy, w tym 52 maszynistów, nie zgłosiło się do pracy i dopiero wobec groźby aresztowania przez Gestapo, podjęli pracę. Podczas jej wykonywania prowadzili akcje sabotażowe. Część z nich uczestniczyła w zorganizowanym ruchu oporu.

Pierwszymi ofiarami hitleryzmu były rodziny żydowskie, które przewieziono do getta. Następnie aresztowano pracownika UJ Tadeusza Chmurę i J. Piotrkowskiego — pracownika kolei, za kolportowanie ulotek. Następnie całą rodzinę Wojciecha Marchwickiego wywieziono do Oświęcimia. Dwudziestego pierwszego czerwca 1941 roku aresztowano ośmiu księży augustianów*,

* Aresztowanie księży augustianów odbyło się 9 i 19 sierpnia oraz (przede wszystkim) w nocy z 19 na 20 września 1941 r. [Red.].

a następnie wywieziono do Oświęcimia. Siedemnastego listopada 1941 roku zginął tam pierwszy proboszcz parafii w Prokocimiu, ks. Wilhelm Gaczek. W okresie okupacji niemieckiej aresztowano łącznie 113 mieszkańców Prokocimia.

O tym, jak wyglądała wówczas nauka dzieci w szkołach i praca nauczycieli, można dowiedzieć się m.in. z zapisków sporządzonych na luźnych kartkach papieru przez nieznanego z nazwiska nauczyciela szkoły na Szutrach:

Działania wojenne opóźniły rozpoczęcie roku szkolnego 1939/1940 o 3 tygodnie.

Całe grono nauczycielskie w imię uchronienia dzieci od zdżiczenia ich myśli, od grozy położenia, przez zatrudnienie ich kilka godzin nauką, zgłosiło się i podjęło dobrowolną pracę szkolną niefinansowaną na razie.

Naukę rozpoczęto 23 września 1939 roku. Celem umożliwienia załatwiania bieżących spraw tak gronu nauczycielskiemu jak i młodzieży szkolnej i ich rodzicom rada pedagogiczna szkoły ustaliła piątek każdego tygodnia jako dzień wolny od nauki. Dni 1, 2 i 3 listopada 1939 roku jako dni zaduszne, były wolne od zajęć służbowych. Przed Świętami Bożego Narodzenia dzieci najuboższe miejscowej szkoły powszechnej otrzymały podarunki gwiazdkowe, zakupione przez gminę Prokocim z funduszy przekazanych jej przez władze wojskowe.

Ferie świąteczne trwały od 22 grudnia 1939 roku do 2 stycznia 1940 roku włącznie. W ciągu miesiąca stycznia 1940 roku na zarządzenie władz administracyjnych i szkolnych cała młodzież szkolna oddała wszystkie otrzymane dotąd świadectwa szkolne na ręce wychowawców, a ci na polecenie kierownika szkoły złożyli je do archiwum szkoły. Dzieci uczyły się tylko następujących przedmiotów: religii, języka polskiego, języka niemieckiego, arytmetyki z geometrią, przyrody, rysunków, zajęć praktycznych, gier i zabaw. Frekwencja uczniów i uczennic w styczniu była bardzo słaba. Wpłynął na to silny mróz, który dochodził do -30°C .

W dniach 11, 12, 13 stycznia nauki nie było, bo sal szkolnych nie można było opalić.

Od 7 lutego 64 dzieci fizycznie najslabszych otrzymywało w szkole codziennie po 1 łyżce tranu, przydzielonego w ilości 4 litrów przez Krakowski Komitet Opieki nad Dziećmi i Młodzieżą [...]. Na skutek zarządzenia Urzędu Gubernatorstwa wstrzymano w naszej szkole prowadzenie nauki języka niemieckiego z dniem 23 kwietnia 1940 roku. Nauki religii udzielali w klasach najniższych ks. Hieronim Struszczak — wikary, w klasach VII — proboszcz Kurowski [...].

Wskutek zarządzenia władz szkolnych o redukcji sił nauczycielskich zwolniono z dniem 1 maja 1940 roku część nauczycieli. Szkoła nasza należała do tych, które najwcześniej podjęły pracę i szczęśliwie kontynuowały ją, bo nie liczne wypadki zajmowania szkoły na kwatery i to przeważnie w nocy, nie utrudniały prowadzenia nauki.

Z biegiem dni i tygodni napływało coraz więcej dzieci powracających z ucieczki, również i grono w ciągu października zgłosiło się w całości do pracy. Na 919 uczniów zapisanych na rok szkolny 1940/1941 zgłosiło się ponad 600, zaś w ciągu października wracali inni, tak że stan podniósł się do 748, rozdzielonych w 16 oddziałach. Pierwsze 4 miesiące były bardzo trudne, pełne niepokoju. Grono pozostawało bez środków do życia, nie otrzymywało poborów, a pomoc środowiska była tak znikoma, że z trwogą patrzyli wszyscy

w przyszłość i nie było żadnych władz szkolnych. Dopiero w styczniu 1940 roku nowy zarząd zorganizował przy Władzy Administracyjnej — Władze Szkolnej, które zajęły się szkolnictwem powszechnym. W styczniu wypłacono nauczycielom zaliczkowo 200 zł, w lutym po 150 zł. A od marca 1940 r. wypłacano pobory co miesiąc.

Nowe władze wydały zarządzenie usunięcia ze szkoły dzieci żydowskich, które z tutejszej szkoły usunięto w liczbie 14. Zostały one wraz z rodzicami wywiezione do getta w Podgórzu. Były to rodziny Klapkolzów, Kornhauserów, Reichów, Armarontów, Messingerów, Wadlerów.

Frekwencja młodzieży w szkole była w ciągu całego roku na ogół dość dobra, ale też kilka czynników dodatnich odegrało w tym rolę:

- 1) że grono było w komplecie,
- 2) że pozostawiono w prawie zupełnym spokoju budynki szkolne,
- 3) że tutejsze społeczeństwo pomimo okropnego wyniszczenia spowodowanego ciężką na początku wojny utratą mienia i rodziny, braku środków do życia, z nielicznymi wypadkami systematycznie posyłało swoje dzieci do szkoły. Przerw w nauce nie było. Chorób dzieci z kilkoma wypadkami dyfterytu, tyfusu i sezonowymi przebiegami nie było. Rok szkolny 1939/1940 zakończono 30 czerwca. Z powodu spóźnienia w otrzymaniu blankietów świadectw rozdanie tychże, nastąpiło po nabożeństwie w poniedziałek 1 lipca 1940 roku.

Rok szkolny 1942/1943 rozpoczęto nabożeństwem w kościele parafialnym o godz. 8 rano, po czym nauka w szkole nr 12 trwała co drugi dzień (w czasie okupacji Szkołę Ludową na ul. Żabiej oznaczono nr 12, a szkołę na Szutrach — nr 62).

W związku z panującym zarządzeniem wolno było używać dzieciom do nauki tylko trzech zeszytów: do polskiego, do rachunków i przyrody. Zadania szkolne i rachunkowe prowadzono na oddzielnych kartkach. Najbiedniejsze dzieci dostały przybory szkolne „gratis” zakupione przez dyrektora z „funduszu wpisowego”. W dniach 2-7 grudnia, nauczycielstwo zatrudnione było przy spisie bydła. Nauka w szkole w tych dniach nie odbywała się [...]. W miesiącu lutym 1943 roku dokonało całe grono nauczycielskie spisu rodzinnego młodzieży szkolnej, a w miesiącu marcu uzupełniono owe listy młodzieży [...].

Z zachowanych dokumentów wiadomo, że niektóre nauczycielki, jak Stanisława Hauschildowa, Joanna Lelowa, Stefania Słomkówna, Stefania Wilkowa, prowadziły tajne nauczanie. Uczono historii, języka polskiego i geografii.

W 1940 roku w Prokocimiu została zorganizowana delegatura Polskiego Komitetu Opiekuńczego. Pierwszym przewodniczącym był ks. Hilary Struszcak. Delegatura prowadziła kuchnię, która wydawała dziennie 50 obiadów dla biednych. Sprowadziła setki drewniaków, które przekazano dzieciom szkolnym i biedocie bezpłatnie, a lepiej sytuowanym — za małą odpłatnością. Wskutek różnych zabiegów delegatury, dziesiątki chłopców i dziewcząt zwolnionych było od przymusowej pracy, aby mogli się uczyć. Część dzieci, które miały ukończony wiek szkolny, zaraz na początku wojny hitlerowcy usunęli ze szkoły.

W 1942 roku młodzież była zatrudniona przy pracy na stacji kolejowej. Za „liche wyżywienie” wywoziła żwir na taczkach, na stację towarową w Prokocimiu, poszerzała tory kolejowe z Krakowa na Ukrainę. W miejscu na żwirowisku, gdzie trwały prace, powstały głębokie doły, w które później napłynęła woda. Tak powstały Bagry.

Działalność delegatury Polskiego Komitetu Opiekuńczego była wspomagana przez PKO i miejscową ludność. Bracia Kalandykowie, którzy prowadzili sklep spożywczy, w każdą sobotę przysyłali do kuchni dla biednych po 12 chlebów. W listopadzie 1944 roku delegatura sprowadziła 40 dzieci z obozu w Pruszkowie i z Niepokalanowa. Mieszkańcy Prokocimia wzięli je do własnych domów. Także spora liczba ewakuowanych warszawiaków znalazła tu przytułek i zatrudnienie.

W szkole przy parafii prokocimskiej w okresie wakacji została utworzona, półkolonia dla dzieci najbiedniejszych, osieroconych oraz tych, których rodziców wywieziono do obozów. Kolonie prowadzili augustianie, a wspomagał ich własnymi funduszami ówczesny metropolita krakowski — Adam Sapieha.

Przez cały okres okupacji niemieckiej Prokocim był pozbawiony energii elektrycznej. W związku z obowiązującymi zakazami zgromadzeń nie odbywały się pasterki ani procesje.

II wojna światowa zabrała życie 80 mieszkańcom Prokocimia. Aby uczcić ich pamięć, koło osiedlowe ZBoWiD wzniosło „Pomnik Pamięci”, który odsłonięto w 1971 roku obok Szkoły Podstawowej nr 61.

W 2002 roku Towarzystwo Przyjaciół Prokocimia im. Erazma i Anny Jerzmanowskich oraz Rada Dzielnicy XII ufundowały „Pomnik Lotników z Prokocimia”, który stoi obok domu kultury.

Przygotowała Grażyna Fijałkowska.

LISTA MIESZKAŃCÓW PROKOCIMIA POLEGŁYCH W CZASIE II WOJNY ŚWIATOWEJ

W celu określenia faktycznego stanu poległych w czasie II wojny światowej mieszkańców Prokocimia do pracy przystąpiła komisja weryfikacyjna, która w oparciu o materiały Muzeum Historycznego Marynarki Wojennej oraz dokumenty przedstawione przez rodziny poległych, a także dane bibliograficzne, ustaliła listę 80 osób przewidzianych do umieszczenia na tablicy pamiątkowej pomnika. Oto jej treść:

„To oni wolą nieugiętą uczyli nas bić się,
Jak gardzić życiem, kochać życie, ażeby syn i wnuk pamiętał...”

Władysław Broniewski

Pamięci Poległych Pomordowanych
Obywateli Prokocimia 1939–1945

W miejscach: Wola Gutowska, Janów Lubelski, Radłów, Narwik, Battle of Britain, Francja, Tobruk, Oświęcim, Belgia, Włochy, Kraków, Berlin.

Koło Osiedlowe ZBoWiD Kraków Prokocim 1977

Jan Bałdyga — ur. 2 października 1909 r., hutnik. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu w 1942 r. — nr obozowy 39422.

Franciszek Balicki — ur. 15 stycznia 1980 r., palacz PKP. Zginął w czasie pełnienia obowiązków służbowych w miejscowości Radymno we wrześniu 1939 r.

Kazimierz Bielaska — ur. 9 października 1899 r., maszynista. Aresztowany za sabotaż gospodarczy. Zginął 29 marca 1943 r. w Katowicach.

Stanisław Boroń — ur. 1923 r., uczeń stolarski. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu 10 października 1942 — nr obozowy 51450.

Władysław Boroń — ur. 27 marca 1910 r., elektromonter, ps. „Kapełan”. Aresztowany za działalność w ruchu oporu. Zginął 10 listopada 1943 r. w Zakopanem.

Zofia Boroń — ur. 25 lipca 1908 r., pracownik umysłowy. Zginęła jako żołnierz w czasie kampanii wrześniowej — 3 września 1939 r. we Włoszczowej.

Henryk Brynarski — ur. 4 lipca 1919 r., sierżant podchorąży. Aresztowany za działalność w ruchu oporu. Zginął w obozie w Oświęcimiu 11 listopada 1941 r. — nr obozowy 9179.

Józef Cendrowicz — ur. 14 października 1914 r. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu 11 listopada 1942 r. — nr obozowy 51433.

Władysław Chmielnik — aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu 10 grudnia 1942 r. — nr obozowy 21184.

Antoni Chrzanowski — ur. 25 stycznia 1909 r., kowal. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zamordowany w czasie trwania śledztwa na ul. Pomorskiej.

Franciszek Chyży — maszynista PKP. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu w sierpniu 1942 r.

Stanisław Ciopa — ur. 1 lutego 1899 r. Aresztowany za działalność komunistyczną. Zginął 31 października 1944 r. w Lille „Francja” — nr obozowy 21184.

Emil Curyło — ur. 16 lipca 1910 r. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu 30 lipca 1942 r.

Kazimierz Darowski — ur. 22 kwietnia 1898 r., malarz. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu w listopadzie 1942 r. — nr obozowy 51440.

Bronisław Dubiel — ur. 5 kwietnia 1911 r., drukarz. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w Mauthausen w 1942 r.

Antoni Dzięgiel — ur. 1891 r., palacz PKP. Aresztowany za sabotaż gospodarczy. Zginął w obozie w Oświęcimiu 27 września 1943 r.

Michał Fesiak — ur. 19 października 1904 r., ślusarz. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w Mauthausen 14 września 1942 r. — nr obozowy 39432.

Jan Flaga — ur. 19 stycznia 1914 r., pracownik naukowy. Aresztowany za działalność w ruchu oporu (szef kampanii IV odc. AK) zakład K.F.K. Zginął w obozie w Oświęcimiu 22 lutego 1942 r. — nr obozowy 26022.

Ks. Wilhelm Gaczek — ur. 23 listopada 1881 r. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu w listopadzie 1941 r. — nr obozowy 22401.

Tadeusz Gaczol — ur. 18 czerwca 1922 r., uczeń, starszy strzelec. Zginął walcząc w Tobruku 2 marca 1942 r. Odznaka Sam. Brygada Strzelców Karpackich.

Piotr Gawlik — ur. w 1900 r., robotnik, kapral. Zginął w kampanii wrześniowej 1939 r. w Janowie Lubelskim.

Dominik Gądek — ur. 4 czerwca 1909 r. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu 17 października 1942 r. — nr obozowy 43832.

Bogdana Gerlach — ur. 24 października 1922 r., studentka. Aresztowana w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginęła w Oświęcimiu 6 czerwca 1944 r. — nr obozowy 44569.

Wiktor Gerlach — ur. 1 listopada 1899 r., maszynista PKP. Aresztowany za działalność w ruchu oporu. Zginął w obozie w Oświęcimiu w marcu 1943 r.

Władysław Gransberg — ur. 1 stycznia 1901 r., maszynista PKP. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w Mittelbau koło Dora 18 marca 1945 r. — nr obozowy 111095.

Józef Gruca — ur. 1897 r., konduktor PKP. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu 7 września 1942 r. — nr obozowy 45067.

Jan Grzech — ur. 21 czerwca 1915 r., lotnik. Zginął w czasie lotu bojowego RAF nad Francją 23 listopada 1941 r. Odznaczony Krzyżem Walecznych i Medalem Lotniczym.

Władysław Grzesiak — ur. 20 listopada 1920 r., pracownik PKP. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu 2 października 1942 r.

Adam Habela — ur. 18 listopada 1916 r., porucznik, pilot 308 dywizjonu Anglia Northolt. Zginął w akcji bojowej RAF.

Antoni Idzior — ur. 27 września 1923 r., kupiec. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu w 1942 r.

Jan Idzior — ur. 5 maja 1922 r., uczeń. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu w 1942 r.

Eugenia Jaglarz — ur. 15 grudnia 1892 r., pracownik umysłowy. Aresztowana w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginęła w obozie w Oświęcimiu 16 marca 1943 r. — nr obozowy 29710.

Irena Jaglarz — ur. 5 lipca 1925 r., pracownik umysłowy. Aresztowana za działalność w ruchu oporu. Zginęła w obozie w Oświęcimiu 30 marca 1943 r. — nr obozowy 29709.

Jan Jarosz — ur. 28 grudnia 1903 r., mistrz szewski. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął 26 listopada 1942 r. — nr obozowy 39438.

Jan Korepta — ur. 13 czerwca 1916 r., plutonowy. Zginął w czasie lotu bojowego jako pilot RAF nad Belgią 28/29 sierpnia 1942 r. Odznaczony Srebrnym Krzyżem Virtuti Militari oraz trzykrotnie Krzyżem Walecznych.

Tomasz Korzeniowski — ur. 13 czerwca 1900 r., murarz. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w więzieniu na Montelupich 18 grudnia 1943 r.

Mieczysław Kosiba — ur. 2 stycznia 1922 r., uczeń. Aresztowany za działalność w ruchu oporu. Zginął w więzieniu na Montelupich w 1943 r.

Władysław Kostecki — ur. 11 czerwca 1918 r., pracownik piekarski. Zginął w walce na ORP „Grom” pod Narwikiem 4 maja 1940 r.

Józef Kowalski — ur. 20 listopada 1914 r., pracownik PKP. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu 4 sierpnia 1942 r.

Józef Kozicki — ur. 4 września 1901 r., walcownik. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w więzieniu na Montelupich 31 października 1943 r.

Karol Królas — ur. w 1898 r., pracownik PKP. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu 24 lipca 1942 r.

Józef Kubala — ur. 13 maja 1895 r., maszynista. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu — nr obozowy 51460.

Edward Kwaśny — ur. 20 stycznia 1913 r., student filozofii. Aresztowany za działalność w ruchu oporu. Zginął w obozie w Oświęcimiu 22 sierpnia 1942 r. — nr obozowy 39449.

Antoni Kwieciński — ur. 17 czerwca 1921 r., handlowiec. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu 6 września 1942 r. — nr obozowy 51461.

Stefan Kwieciński — ur. 6 października 1919 r., handlowiec. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu 1 września 1942 r. — nr obozowy 51463.

Stanisław Ludwa — ur. 15 kwietnia 1908 r., kierowca, starszy strzelec. Zginął w kampanii włoskiej 27 lipca 1944 r. Krzyż Monte Cassino, Star 1939–1945. Medal Of Defence, War Medal.

Augustyn Łaptaszyński — ur. 23 lutego 1918 r., plutonowy. Zginął w kampanii włoskiej 10 p. art. C. 3 listopada 1944 r. Krzyż Monte Cassino, Gwiazda za wojnę 1939–1940, Gwiazda Italii.

Karol Łaptaszyński — ur. 7 lipca 1922 r., uczeń. Zginął, walcząc w szeregach partyzantki na Podlasiu 14 czerwca 1944 r.

Tadeusz Łaptaszyński — ur. 21 stycznia 1916 r., uczeń. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu 19 września 1942 r. — nr obozowy 51464.

Franciszek Majcher — ur. 17 czerwca 1890 r., stolarz. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu 6 lipca 1942 r. — nr obozowy 51468.

Karol Marczyk — ur. 1 listopada 1910 r., fryzjer, starszy strzelec. Zginął w szeregach 20 p.p. kampanii wrześniowej w miejscowości Radowo 8 września 1939 r.

Józef Michalec — ur. 28 stycznia 1923 r., uczeń. Aresztowany za działalność w ruchu oporu. Zginął w obozie w Oświęcimiu 23 października 1942 r. — nr obozowy 35719.

Czesław Migo — ur. 3 lutego 1913 r., elektromonter. Aresztowany za działalność w ruchu oporu. Zginął w Mauthausen 31 marca 1945 r.

Karol Pawlik — ur. 25 grudnia 1916 r., robotnik. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu w 1942 r. — nr obozowy 51477.

Mieczysław Pietras — ur. 7 lipca 1942 r., stolarz. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu 21 lipca 1942 r. — nr obozowy 39530.

Jan Piotrkowski — ur. 19 czerwca 1909 r., drukarz. Aresztowany za działalność w ruchu oporu. Zginął w obozie w Oświęcimiu w 1941 r.

Franciszek Przędzik — ur. 14 lipca 1900 r., palacz PKP. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w Gross Rosen 3 marca 1945 r.

Stanisław Przędzik — ur. w 1899 r., malarz PKP. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu we wrześniu 1942 r.

Władysław Rams — ur. 26 grudnia 1918 r., handlowiec, st. marynarz. Walczył na ORP „Grom” oraz w obronie Helu. Aresztowany za działalność w ruchu oporu. Zginął w Niepołomicach 19 stycznia 1944 r.

Leon Rewilak — ur. 1 lipca 1913 r., ekonomista. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu we wrześniu 1942 r. — nr obozowy 39533.

Roman Rewilak — ur. 7 listopada 1882 r., podoficer zawodowy Wojska Polskiego. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu 9 listopada 1942 r. — nr obozowy 34834.

Józef Rodzik — ur. 2 czerwca 1910 r., tokarz. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu — nr obozowy 52316.

Piotr Samek — ur. 29 czerwca 1905 r., pracownik umysłowy. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu 10 października 1942 r. — nr obozowy 39536.

Tomasz Sawicki — ur. 29 grudnia 1896 r., kowal. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu 22 lipca 1942 r.

Jan Siemieniuch — ur. W 1890 r., pracownik umysłowy PKP. Aresztowany w akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w miejscowości Flossen-berg w 1944 r.

Wilhelm Solarz — ur. 4 kwietnia 1916 r., handlowiec, szeregowy. Zginął w kampanii wrześniowej 1939 r. w miejscowości Radłów pod Pszczyną.

Edward Sowa — ur. 13 stycznia 1923 r., pracownik umysłowy. Zginął w czasie powstania warszawskiego 2 września 1944 r.

Józef Stępień — ur. 28 stycznia 1915 r., chemik, ppor. pilot. Zginął jako pilot RAF w czasie bitwy o Anglię w miejscowości Aston Down 20 września 1940 r.

Robert Szostek — ur. 12 grudnia 1896 r., pracownik umysłowy. Aresztowany za działalność w ruchu oporu. Zginął w miejscowości Lutomerzycze w kwietniu 1945 r.

Franciszek Szydłak — ur. w 1894 r., ślusarz PKP. Zginął w kampanii wrześniowej, w czasie ewakuacji warsztatów kolejowych w Brzesku 6 września 1939 r.

Jan Szydłak — ur. 10 stycznia 1900 r., robotnik. Szlak bojowy Kraków, Lwów, Zachodnia Ukraina. Zginął w ZSRR.

Zygryd Tęczar — ur. w 1889 r., maszynista PKP. Zginął w czasie bombardowania pociągu przez lotnictwo niemieckie 11 września 1939 r.

Władysław Turakiewicz — ur. 28 listopada 1911 r., stolarz, ps. Szczupak. Aresztowany za działalność w ruchu oporu. Rozstrzelany w więzieniu na Montelupich za zorganizowanie ucieczki 14 czerwca 1942 r.

Jan Turlej — ur. 27 kwietnia 1920 r., kpr. podchorąży. Zginął w czasie bombardowania (w drodze do 12. jednostki PAL w Złoczowie) w miejscowości Jasień koło Brzeska 5 września 1939 r.

Stanisław Węglowski — ur. 29 kwietnia 1918 r., pracownik umysłowy, ppor. Wojska Polskiego. Zginął w kampanii wrześniowej w miejscowości Wola Gutowska w październiku 1939 r.

Zbigniew Wojakowski — ur. w 1919 r., kadet. Aresztowany z bronią w ręku w rejonie Nowego Targu za udział w partyzantce. Rozstrzelany w więzieniu na Montelupich w Krakowie, 28 października 1943 r.

Władysław Wójcik — ur. 25 stycznia 1912 r., drukarz. Aresztowany za działalność w ruchu oporu. Rozstrzelany w lipcu 1944 r. jako zakładnik, przy ul. Botanicznej w Krakowie.

Franciszek Zagół — ur. w 1906 r. Aresztowany w czasie akcji represyjno-odwetowej okupanta. Rozstrzelany w czasie dziesiątkowania 14 czerwca 1942 r. w więzieniu na Montelupich w Krakowie.

Stefan Ziemiński — ur. 15 maja 1944 r., adwokat. Aresztowany w czasie akcji represyjno-odwetowej okupanta. Rozstrzelany 6 czerwca 1944 r. w więzieniu na Montelupich w Krakowie.

Mieczysław Ziętara — ur. w 1922 r., robotnik. Aresztowany w czasie akcji represyjno-odwetowej okupanta. Zginął w obozie w Oświęcimiu w 1942 r.

Antoni Zygmunt — ur. 30 maja 1893 r., pracownik umysłowy PKP. Aresztowany za działalność w ruchu oporu. Zginął w obozie w Oświęcimiu 20 października 1941 r.

Przygotował Jan Banaś.

Lista ta jest niepełna i pomija co najmniej dwie niżej wymienione osoby:

Franciszek Jakubiec — ur. 11 lutego 1898 r. w miejscowości Kalna, gmina Kalna, powiat Biała (obecnie Bielsko-Biała). Mieszkał przy ul. Głowackiego 1 (obecnie Ściegiennego 1). Z zawodu krawiec, w 1929 r. wstąpił do Policji Państwowej, gdzie pracował w funkcji posterunkowego na Posterunku Policji Kraków-Podgórze; w 1939 r. uzyskał stopień przodownika. W dniu 3 września 1939 r. pożegnał się z rodziną, a 4 września 1939 r., na skutek ewakuacji, opuścił wraz z wojskiem Kraków, cofając się w straży tylnej w kierunku wschodnim. Ostatnio widziany był 14 września 1939 r. w miejscowości Lipa między Sandomierzem a Janowem Lubelskim, gdy kierował się w kierunku wschodnim. W grudniu 1939 r. nadeszła kartka z wiadomością, że znajduje się w obozie w Ostaszku (ZSRR). Zamordowany przez Sowietów w 1940 r. w Kalininie (obecny Twer) i pochowany w Miednoje, jest wymieniony na „listach katyńskich”.

Antoni Ścieżor — ur. 8 sierpnia 1889 r. w Prokocimiu, mieszkał przy ul. Wielickiej. W 1939 r. zmobilizowany, w pierwszych dniach września wraz z wojskiem udał się w kierunku wschodnim. Zginął 15 września 1939 r. w czasie bombardowania pociągu wojskowego we wsi Ruda k. Janowa Lubelskiego. Pochowany na cmentarzu wojskowym w Janowie Lubelskim.

Uzupełnił Tomasz Ścieżor.

LISTA RODZIN ŻYDOWSKICH Z PROKOCIMIA WYWIEZIONYCH DO GETTA W PODGÓRZU W MARCU 1941 ROKU

Rodzina Amarontów — prowadziła sklep towarów bławatnych.

Rodzina Klapkolzów — prowadziła restaurację.

Rodzina Kornhauserów — prowadziła restaurację.

Rodzina Messingerów — prowadziła zakład dentystyczny.

Rodzina Reichów — prowadziła sklep i restaurację
(róg ulic Wielickiej i Facimiech).

Rodzina Wadlerów — prowadziła sklep spożywczy.

W gminie Prokocim do 1941 roku mieszkało sześć rodzin żydowskich, to jest 27 osób (kronika J. Kielara). Wszyscy prawdopodobnie zginęli w obozach zagłady.

Przygotował Jan Banaś.

LISTA LOTNIKÓW Z PROKOCIMIA

Dla uczczenia pamięci lotników walczących na wszystkich frontach II wojny światowej 25 maja 2002 roku odbyła się uroczystość odsłonięcia „Pomnika Lotników z Prokocimia”.

W uroczystości wzięły udział rodziny pilotów, żyjący jeszcze wówczas ppłk. Stanisław Chałupa, przedstawiciele władz Miasta Krakowa i Dzielnicy XII, Członkowie Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia, kompania honorowa WP oraz licznie zebrani mieszkańcy.

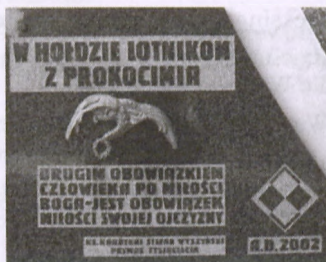
Na pomniku widnieje taka oto inskrypcja:

W HOŁDZIE LOTNIKOM Z PROKOCIMIA

DRUGIM OBOWIĄZKIEM
CZŁOWIEKA PO MIŁOŚCI
BOGA – JEST OBOWIĄZEK
MIŁOŚCI SWOJEJ OJCZYZNY

KS. KARDYNAŁ STEFAN WYSZYŃSKI
PRYMAS TYSIĄCLECIA

A.D.2002

Lista lotników z Prokocimia:

st. sierż. pilot Adam Bujak
ppłk pilot Stanisław Chałupa
sierż. pilot Leopold Flanek
kpt. pilot Mieczysław Gorzula
por. pilot Jan Grzech
por. pilot Adam Habela
kpr. pilot Mieczysław Janus
pilot szyb. Kazimierz Janus

plut. pilot Roman Janus
mjr pilot Stefan Janus
plut. pilot Jan Korepta
ppłk naw. Stanisław Król
st. sierż. pilot Józef Murzyn
sierż. pilot Franciszek Oprych
pilot szyb. Eugeniusz Stępień
por. pilot Józef Stępień
ppłk pilot Stanisław Żurek

Przygotowała Grażyna Fijałkowska.

LUDZIE PROKOCIMIA,
KTÓRZY TWORZYLI JEGO HISTORIĘ

NIECH POZOSTANĄ NA ZAWSZE
W NASZEJ WDZIĘCZNEJ PAMIĘCI

JAN BACZ

Jan Bacz urodził się 31 marca 1896 roku w Suchej koło Żywca. Legionista, uczestnik walk o niepodległość Polski w latach 1914–1920. Brał udział w wojnie obronnej w 1939 roku. Patriotą i społecznik.

DZIAŁALNOŚĆ WOJSKOWA

W latach 1912–1914 — „Sokół”, drużyny polowe.

W sierpniu 1914 r. — 1. Pułk Strzelców Polskich, 14. kompania — udział w wyprawie kieleckiej marszałka Józefa Piłsudskiego.

W grudniu 1914 r. — w utworzonej I Brygadzie Legionów (Legion Zachodni) wcielony do 5. pp. „Zuchowatych” — udział w bitwach na szlaku bojowym, aż do kryzysu, to jest 27 IX 1917 roku.

Od października 1917 r. do listopada 1918 r. — internowany przez wojsko austriackie, wywieziony do Tyrolu.

Od listopada 1918 r. do listopada 1919 r. — organizacja polskich placówek wojskowych na terenie powiatu żywieckiego.

W listopadzie 1919 r. — przeniesiony do 5. pp. legionów Wojska Polskiego, brał udział w walkach o ustalenie granic wschodnich (Wilno, Dźwina, Kijów, bitwa o Warszawę) do sierpnia 1920 r.

Od sierpnia 1920 r. do 30 VI 1926 r. — służba zawodowa w 4. Pułk Strzelców Podhalańskich WP.

1939 rok — wojna obronna (Zebrzydowice, Kraków, Lubartów, Chełm Lubelski, Kowel, z grupą operacyjną „Polesie” gen. Kleeberga do Janowa Lubelskiego).

Od 9 IX 1939 r. do 23 XII 1939 r. — aresztowany przez gestapo i przewieziony do więzienia Św. Michała w Krakowie.

W latach 1942–1945 — udział w działalności konspiracyjnej w szeregach Gwardii Ludowej PPS Okręg Kraków, ps. Baca.

Został czterokrotnie odznaczony Krzyżem Walecznych, Krzyżem Legionowym, Krzyżem Niepodległości. Otrzymał medale za wojnę obronną, odznaki brygady i pułkowe.

DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNO-POLITYCZNA

Do 1939 r., w gminie Prokocim na prawach miejskich, był radnym, inicjatorem odwodnienia ulic i utwardzenia nawierzchni dróg. Członek Rady Nadzorczej Stowarzyszenia Kolejarzy dla Budowy Własnych Domów.

Działał w Związku Legionistów Polskich, w Krakowie, Kole Pułkowym Piątków, w Krakowie oraz w Związku Rezerwistów, w Prokocimiu.

Po 1945 roku działał w Komitecie Osiedlowym nr V w Prokocimiu, Społecznej Komisji Pojednawczej nr 3 w Prokocimiu, w ZBOWiD w Prokocimiu, w ZSL w Prokocimiu oraz Kółku Rolniczym.

Otrzymał Medale 30- i 40-lecia Polski Ludowej, Złoty Krzyż Zasługi, Złotą Odznakę za Pracę Społeczną dla Miasta Krakowa, Odznakę Tysiąclecia — Złotą Odznakę ZSL oraz inne odznaki i dyplomy.

W okresie międzywojennym i po II wojnie światowej był zaangażowany w pracę społeczną w środowisku Prokocimia.

FRANCISZEK BADZIOCH

Franciszek Badzioch urodził się 5 czerwca 1900 roku.

Ochotnik 4. Pułku Legionów, członek organizacji podziemnej POW, uczestnik Powstania Śląskiego, żołnierz armii gen. Hallera. W latach 20. XX wieku jako członek zarządu udzielał się społecznie w Klubie Sportowym „Świtezianka”. Odznaczony był między innymi Krzyżem Wolności i Zasługi I klasy, Krzyżem POW i Krzyżem Niepodległości.

Zmarł w roku 1982 i został pochowany w rodzinnym grobowcu na cmentarzu w Prokocimiu.

FRANCISZKA BAJORSKA

Franciszka Bajorska urodziła się 10 listopada 1902 roku.

Brała udział w Powstaniu Śląskim. Odznaczona została Krzyżem Śląskim Powstańczym, Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Po Powstaniu Śląskim zamieszkała w Prokocimiu, udzielając się społecznie jako opiekun terenowy.

Wyróżniona została również Odznaką Opiekuna Społecznego, Złotą Odznaką za Pracę Społeczną dla Miasta Krakowa oraz odznaczona Medalem XX-lecia PRL.

Zmarła w Prokocimiu w latach 80. XX wieku.

HENRYK BARAŃSKI

Henryk Barański urodził się 18 czerwca 1909 roku.

Brał udział w II wojnie światowej (w artylerii, jako ogniomistrz). Pod koniec września 1939 roku przedostał się przez Węgry, Jugosławię i Francję do Anglii, gdzie został przydzielony do tworzącej się polskiej jednostki wojskowej. W 1943 roku przebywał w Iraku, brał udział w walkach we Włoszech, m.in. w bitwie o Monte Casino, jako dowódca stanowiska ogniowego. Po wojnie wrócił do Polski i zamieszkał w Prokocimiu.

Odznaczony był Krzyżem Walecznych, Medalem Zwycięstwa i Wolności, Krzyżem Monte Cassino, Gwiazdą za Wojnę 1939–1945, Odznaką II Korpusu Polskiego.

Zmarł w 1986 roku w Prokocimiu.

JAN BĄCZEK

Jan Bączek urodził się 8 września 1907 roku.

Był ślusarzem. Początkowo pracował w fabryce „Kabel”, a od 1939 roku w szpitalu im. Gabriela Narutowicza. W latach 20. odbył służbę wojskową. Był zawodnikiem sportowym w klubach „Orlątko”, „Krakus”, a następnie „Świtezianka”. W 1939 roku został zmobilizowany i brał udział w szlaku bojowym z Krakowa aż na kresy wschodnie do miasta Równe. Działal w organizacji podziemnej PPS, kolportował podziemną prasę, prowadził działalność dywersyjną. Po wojnie nadal pracował w szpitalu i działał społecznie w Radzie Zakładowej. Był działaczem w KS „Kolejarz”, pełniąc przez kilka lat funkcję zastępcy prezesa. Uczestniczył w budowie pomnika pamięci dla uczczenia poległych podczas II wojny światowej mieszkańców Prokocimia.

Został odznaczony między innymi Medalem Zwycięstwa i Odznaką Grunwaldu. Zmarł 16 lutego 1987 roku. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu.

STEFAN BIEDA

Stefan Bieda urodził się w 1905 roku w Prokocimiu.

Jego osoba ściśle wiąże się ze sportem i harcerstwem w Prokocimiu. Pełnił funkcję drużynowego zuchów prokocimskich. W latach 20. był czynnym sportowcem w lekkiejatletyce, znanym i nagradzanym biegaczem. W latach 1926–1939 był skarbnikiem Zarządu KS „Orion”. Po II wojnie światowej przez wiele lat pełnił funkcję skarbnika w Zarządzie KS „Kolejarz”. Przyczynił się do budowy boiska i hali sportowej przy ulicy Bieżanowskiej.

Zmarł 5 stycznia 1997 roku w Prokocimiu. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu w grobowcu rodzinnym — kwatera I.

HENRYK BOBULA

Henryk Bobula urodził się w 1919 roku.

Był związany z KS „Kolejarz”. Był po II wojnie światowej sześciokrotnym reprezentantem Polski w piłce nożnej. Do 1952 roku był zawodnikiem w KS „Cracovia”. Od 1952 roku do końca lat 60. i ponownie w latach 80. był trenerem piłkarzy KS „Kolejarz”. W latach 50. klub ten odnosił znaczne sukcesy w III lidze, dochodząc w 1954 roku do rozgrywek o wejście do II ligi. Poważna choroba (zawał serca) nie pozwoliła mu być aktywnym działaczem sportowym, ale do końca życia bardzo interesował się osiągnięciami swojego klubu sportowego.

Zmarł w 1998 roku w Krakowie.

MGR INŻ. RAJMUND BOROŃ

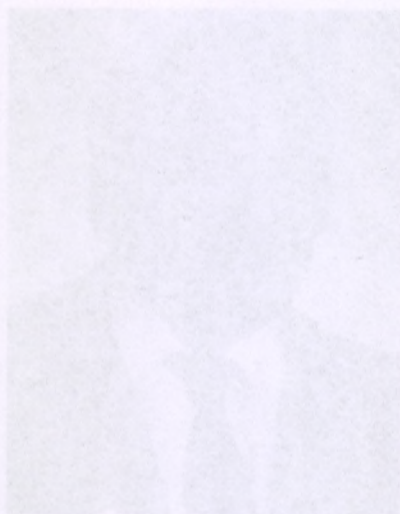
Rajmund Boroń urodził się 31 sierpnia 1929 roku w Prokocimiu.

Po ukończeniu w 1943 roku szkoły podstawowej w Prokocimiu, z nakazu władz okupacyjnych pracował do ukończenia wojny na kolei w Płaszowie i równocześnie uczęszczał do Metalowej Szkoły Zawodowej. Po wojnie w latach 1945–1947 uczęszczał do Prywatnego Liceum OO. Augustianów w Prokocimiu, a po jego rozwiązaniu kontynuował naukę w Liceum Ogólnokształcącym im. Jana Kochanowskiego w Krakowie.

Od 1950 roku studiował na Wydziale Inżynierii Politechniki Krakowskiej i na Wydziale Geodezji Przemysłowej Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, uzyskując stopień inżyniera geodety. W 1955 roku ukończył także studia II stopnia na AGH. Dziennikarz katolicki, publicysta, radny Krakowa w latach 1969–1981, zastępca naczelnika dzielnicy Kraków-Krowodrza, a także radny Rady Dzielnicy XII Miasta Krakowa w latach 1992–1998. Miał także bogaty przebieg pracy zawodowej i społecznej: był między innymi głównym inżynierem przedsiębiorstwa „Geoprojekt” i zastępcą dyrektora do spraw technicznych, dyrektorem pionu rewaloryzacji w Przedsiębiorstwie Geodezyjnym, współzałożycielem Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Miasta Krakowa, pełnił tam funkcję zastępcy dyrektora do spraw programowania i dokumentacji. Był członkiem władz Obywatelskiego Komitetu Ratowania Miasta Krakowa, profesorem w Technikum Geodezyjnym i wykładowcą w Pomaturalnej Państwowej Szkole Technicznej. W latach 1962–1981 działał w Stronnictwie Demokratycznym, pełnił funkcję sekretarza Miejskiego Komitetu SD.

Zasłużył się także dla rzemiosła i prywatnego handlu w Krakowie. Był członkiem Bractwa Kurkowego. Działał w Radzie Osiedla „Na Kozłówce”. W latach 1982–1992 był państwowym inspektorem ochrony środowiska, wieloletnim członkiem Rady Duszpasterskiej i uczestnikiem Synodu Krakowskiego.

W latach 1990–1998 był prezesem Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia im. Erazma i Anny Jerzmanowskich, pozostawiając duży dorobek twórczy,

między innymi wydał pracę „Wydarzenia w Prokocimiu w XX wieku” oraz zbiór swoich wierszy w Zeszytach 7, wydawnictwa TPP. W macierzystej parafii Matki Bożej Dobrej Rady w Prokocimiu pisał artykuły publicystyczne i wiersze dla dodatku „Dobra Rada” do czasopisma „Źródło”. Udzielał się w organizacjach katolickich, harcerstwie i we władzach spółdzielczych. Za zasługi w pracy zawodowej i społecznej otrzymał wiele odznaczeń, odznak i dyplomów, między innymi Złoty Krzyż Zasługi oraz Krzyż Kawalerski i Oficerski Orderu Odrodzenia Polski.

W 1992 roku przeszedł na zasłużoną emeryturę, ale w dalszym ciągu udzielał się społecznie w TPP i parafii.

Zmarł 1 maja 2003 r. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu.

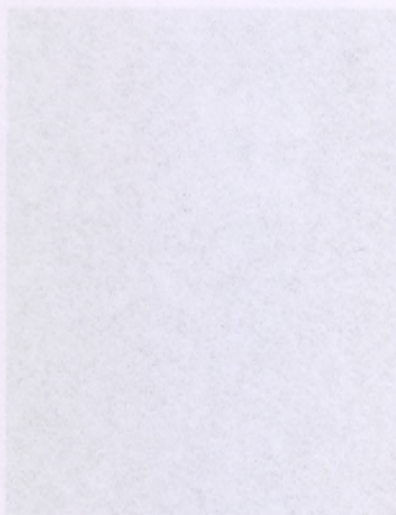

BRONISŁAW BRODZIŃSKI

Bronisław Brodziński urodził się 22 października 1922 roku w Krakowie.

W czasie II wojny światowej w 1939 roku jako ochotnik brał udział w obronie Zamościa. Od 1940 roku był członkiem Armii Krajowej, ps. Wiesiek, w stopniu kaprała podchorążego. Został przydzielony do oddziału partyzanckiego „Szczербiec”, gdzie został specjalnie przeszkolony i włączony do ścisłej grupy dywersyjno-sabotażowej na terenie Krakowa, zajmującej się zdobywaniem dla partyzantów broni, pojazdów, amunicji i żywności. We własnym mieszkaniu (ul. Łobzowska 8) prowadził szkolenie w posługiwaniu się różnego rodzaju bronią, organizował kursy dla łączniczek i sanitariuszek. Wraz z oddziałem partyzanckim „Szczербiec” brał udział w wielu akcjach zbrojnych na terenie Małopolski. Od 1942 roku współpracował z łączniczką z Prokocimia Zofią Wieszczyk (ps. Baśka), która będąc pracownikiem administracyjnym Dyrekcji Kolei zdobywała dla kolegów z oddziału fałszywe legitymacje i świadectwa zatrudnienia, które chroniły przed wywozem na roboty do Niemiec.

W 1945 roku wziął ślub z Zofią Wieszczyk. Po wyzwoleniu oboje, ścigani przez UB za przynależność do AK, uciekli z Krakowa i ukryli się na Śląsku. Przez 15 lat Bronisław Brodziński mieszkał wraz z rodziną w Bielsku-Białej. W 1960 roku wrócili do rodzinnego domu żony w Prokocimiu. W tym czasie Brodziński ukończył studia wyższe na Politechnice Krakowskiej. Był pracownikiem naukowym Instytutu Badań Jądrowych, a później Instytutu Mechaniki Górotworu PAN. Angażował się też w prace społeczne w środowisku Prokocimia. Był współtwórcą Izby Pamięci Narodowej, która przez wiele lat mieściła się w Szkole Podstawowej nr 61. Będąc członkiem ZBOWiD, czynnie uczestniczył w pracach przy budowie pomnika pamięci, który stanął na placu przed szkołą. Zaprojektował sztandar dla miejscowego koła ZBOWiD, był przewodniczącym Komisji Historycznej, twórcą Księgi Pamięci. Był zamołowanym fotografikiem, upamiętniał różne wydarzenia z życia społeczności Prokocimia.

Otrzymał wiele odznaczeń, między innymi Krzyż Partyzancki, Srebrny Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Zwycięstwa i Wolności i Złotą Odznakę za Pracę Społeczną dla Miasta Krakowa.

Zmarł 6 października 1999 roku. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu.

ST. SIERŻ. PILOT ADAM BUJAK

Adam Bujak pochodził z Prokocimia.

Był pilotem 2. Pułku Lotniczego w Krakowie w 1939 roku. Brał czynny udział w II wojnie światowej, wykonując już 1 września lot bojowy, podczas którego, w wyniku ostrzelania samolotu przez niemiecką artylerię przeciwlotniczą, został ranny w nogę. Pomimo odniesionych ran doprowadził samolot na polskie lotnisko. Mimo ran nadal wykonywał loty obserwacyjne i łącznikowe dla Armii „Kraków”, Armii „Karpaty” i grupy Armii „Małopolska”.

Siedemnastego września 1939 roku, wraz z macierzystą eskadrą, przekroczył granicę rumuńską. Po przedostaniu się do Wielkiej Brytanii, od 1941 roku latał w 2 CFS Ferry Pool (2 zespole transportowym Central Flying School), a od 1942 roku do zakończenia wojny w 22, 44 i 48 MU (Maintenance Unit — jednostki dokonujące remontu i dostaw sprzętu).

Był odznaczony wieloma odznaczeniami bojowymi.

JAN BURMER

Jan Burmer urodził się 17 czerwca 1908 roku.

W latach międzywojennych był znanym działaczem sportowym. Był współzałożycielem i zawodnikiem KS „Orion” w Prokocimiu.

Zmarł 18 lutego 1988 roku. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu.

PPLK. PILOT STANISŁAW CHAŁUPA

Stanisław Chałupa urodził się 14 stycznia 1915 roku.

Po zdaniu matury zgłosił się na ochotnika do wojska i rozpoczął służbę w Szkole Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim, następnie przeniósł się do Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie. Po ukończeniu szkoły został mianowany podporucznikiem z przydziałem do 2. Pułku Lotniczego w Krakowie. Siedemnastego września 1939 roku po upadku Armii Polskiej przedostał się do Francji, a następnie do Wielkiej Brytanii, latając w różnych formacjach lotniczych do 1945 roku. Brał udział w bitwie o Anglię. Zestrzelił 7 wrogich samolotów, a 2 prawdopodobnie.

Został odznaczony wieloma odznaczeniami bojowymi, między innymi Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari. Awansował kolejno na stopnie porucznika, kapitana, a następnie majora pilota.

Do ojczyzny wrócił w roku 2000. Zmarł 24 czerwca 2004 roku. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu.

KS. JÓZEF CHRAPEK

Józef Chrapek urodził się w 1892 roku.

Pochodził z rodziny ubogich rolników z Choczni w powiecie wadowickim. Szkołę średnią stopnia gimnazjalnego ukończył w Wadowicach, po czym wstąpił do Seminarium Duchownego w Krakowie. Na kapłana został wyświęcony w 1918 roku. Jako ochotnik został kapłanem II Dywizji Artylerii Wojska Polskiego, przechodząc szlak bojowy w wojnie bolszewickiej. Odznaczony Krzyżem Walecznych i Krzyżem Niepodległości. Po wojnie pełnił służbę duszpasterską w Andrychowie, skąd został skierowany na katechetę do Prokocimia, na miejsce emerytowanego ks. Adama Pawlina*. Jako ksiądz diecezjalny stał się jednocześnie doradcą proboszcza ks. Wilhelma Gaczka i współpracownikiem w ramach wprowadzanej Akcji Katolickiej, jak również w działalności społecznej. W Akcji Katolickiej szczególnie opiekował się Katolickim Stowarzyszeniem Młodzieży i Katolickim Stowarzyszeniem Starszych Mężczyzn. W 1928 roku wszedł w skład rady gminy w Prokocimiu. Był współorganizatorem Ligi Parafialnej, do której werbował przedstawicieli miejscowych organizacji oraz wybitnych obywateli. Był współorganizatorem komitetu budowy kościoła w Prokocimiu; pełnił w nim funkcję skarbnika.

W czasie okupacji hitlerowskiej współpracował z AK. Jego partnerami byli ks. prałat Franciszek Dźwigoński — proboszcz z Piasków Wielkich, kapłan AK, ps. Prot oraz ks. Antoni Supowski. Szesnastego czerwca 1943 roku, z okazji 25-lecia kapłaństwa, Metropolita Krakowski ks. Adam Sapieha nadał mu tytuł kanonika.

Po zakończeniu II wojny światowej w sierpniu 1945 roku ks. kanonik Józef Chrapek otrzymał zadanie utworzenia filii kościoła parafialnego w Ła-

* Ks. Chrapek objął stanowisko katechety w Prokocimiu po ks. Andrzeju Rokoszu, w 1927 r. Ks. Adam Pawlin, emerytowany katecheta ze Lwowa, przebywał w Prokocimiu w latach 1934–1938 [Red.].

giewnikach i odszedł z Prokocimia po 18 latach owocnej pracy. Zmarł w Łagiewnikach. Na jego życzenie pochowano go 5 lutego 1951 roku obok księdza A. Sypowskiego na cmentarzu w Piaskach Wielkich.

BOLESŁAW DANKO

Bolesław Danko urodził się 30 sierpnia 1913 roku w Krakowie.

W okresie międzywojennym uzyskał średnie wykształcenie. W 1934 roku został powołany do 19 pp we Lwowie, a po odbyciu służby wojskowej wrócił do Prokocimia, podejmując pracę na kolei. W 1939 roku zawarł związek małżeński z Natalią Dudek, z zawodu nauczycielką, i zamieszkał w domu przy ulicy Bieżanowskiej. Był znanym w Prokocimiu działaczem społecznym. Działal w organizacji młodzieżowej w klubie sportowym.

W czasie II wojny światowej należał do ugrupowania AK „Żelbet”.

Po wojnie nadal pracował w PKP. Działal społecznie w klubie sportowym i zarządzie organizacji kombatanckiej. Był współzałożycielem komitetu budowy pomnika pamięci mieszkańców Prokocimia.

Zmarł w wieku 65 lat. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu.

FRANCISZEK DUDEK

Franciszek Dudek urodził się 6 sierpnia 1906 roku w Prokocimiu.

Był maszynistą PKP. W latach 20. grał w KS „Świtezianka” na pozycji bramkarza. Po wojnie działał na rzecz społeczności Prokocimia.

Pracował w Dzielnicy Podgórze w Wydziale Rolnym. Był członkiem Komitetu Osiedlowego Prokocim Stary oraz komitetu budowy kościoła Matki Bożej Dobrej Rady.

Został odznaczony Złotą Odznaką za Pracę Społeczną dla Miasta Krakowa, Odznaką Tysiąclecia Państwa Polskiego, Medalem Zwycięstwa. Zmarł 6 lutego 1980 roku. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu.

SIERŻ. PILOT LEOPOLD FLANEK

Leopold Flanek urodził się 13 grudnia 1909 roku.

Był absolwentem Podoficerskiej Szkoły Pilotów w Bydgoszczy. Brał udział w wojnie obronnej 1939 roku. Jako pilot 121. Eskadry Myśliwskiej w składzie Armii „Kraków” dokonał 30 lotów bojowych. Osiemnastego września 1939 roku przekroczył granicę rumuńską, a po otrzymaniu paszportu przedostał się do Francji. Przeszedł szkolenie w ośrodku w Montpellier. Brał wielokrotnie udział w lotach bojowych nad terytorium zajętym przez Niemców. Zestrzelił dwa bombowce niemieckie *Heinkel He-111*.

Zginął 16 maja 1940 roku, podczas lotu bojowego nad Belgią. Został pochowany z honorami wojskowymi we Francji na cmentarzu wojskowym w Neuville St Vaast. Odznaczony został pośmiertnie Krzyżem Walecznych i Polową Odznaką Pilota oraz Krzyżem Czynu Bojowego Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie.

KS. WILHELM GACZEK

Wilhelm Gaczek urodził się 23 listopada 1881 roku w Makowie Podhalańskim.

W 1906 roku został wyświęcony na kapłana. W 1910 roku, po zakupieniu przez zakon augustianów majątku Prokocim, został tam oddelegowany jako ekspozyt parafii bieżanowskiej. Trzynastego sierpnia 1911 roku została uroczyście otwarta stacja duszpasterska w Prokocimiu, a 23 grudnia 1916 roku powstała parafia Matki Bożej Dobrej Rady. Jej proboszczem został właśnie ks. Wilhelm Gaczek^{*}.

W roku 1914, na wezwanie Naczelnego Komitetu Narodowego, wraz z kierownikiem Szkoły Ludowej, Władysławem Różyckim, zbierał po domach dary na Polski Skarb Wojenny. Zebrane pieniądze i kosztowności zostały zdeponowane w kasie Skarbu.

Dzięki jego staraniom Gmina Prokocim wydzieliła z pastwiska na Imiołkach działkę na cmentarz, którego poświęcenie odbyło się 2 lutego 1917 roku. W tym samym roku ks. Wilhelm Gaczek założył kółko rolnicze, zostając jego przewodniczącym, i doprowadził do otwarcia sklepu. W czasie plebiscytu na Śląsku ks. Wilhelm Gaczek zebrał kwotę 250 koron, którą to kwotę przekazał 7 września 1919 roku na pomoc Ślązakom. Aktywnie przyczynił się do powstania Spółdzielni Budowy Domów dla Kolejarzy, umożliwiając im kupno działek budowlanych z majątku oo. augustianów w Prokocimiu. Przyczynił się także do wybudowania w 1920 roku Szkoły Podstawowej im. Józefa Piłsudskiego „Na Szutrach”.

Aby sprostać zapotrzebowaniu aprowizacyjnemu, kolejarze założyli Konsum Warsztatowców PKP, budując duży piętrowy budynek. Inicjatywie tej patronował także ks. Wilhelm Gaczek.

^{*} W 1910 r. ks. Gaczek został oddelegowany do Prokocimia jako kapelan do pomocy o. Uthowi w pracy duszpasterskiej. Proboszczem parafii Matki Bożej Dobrej Rady, a właściwie ekspozytem parafii bieżanowskiej, został mianowany dopiero 23 grudnia 1916 r. [Red.].

W latach 1924–1925, jako radny Gminy Prokocim, organizował społeczność parafialną, celem wyposażenia kaplicy. Zakupiono organy, ambonę i ławki. Zorganizował Parafialny Komitet Ratunkowy dla poprawy życia najbiedniejszych w okresie wielkiego kryzysu. Z jego inicjatywy, przy udziale Rady Gminy i Towarzystwa Szkół Ludowych, wzniesiono Dom Oświaty TSL „Na Wrzosach”.

Jesienią w 1927 roku założył w Prokocimiu „Kasę Stefczyka”, pełniąc w niej funkcję przewodniczącego. Na siedzibę przeznaczył jedno z pomieszczeń na plebanii. W tym samym roku założył Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej i czytelnię, również z siedzibą na plebanii. W maju 1929 roku zorganizował po raz pierwszy pielgrzymkę na Jasną Górę i — jak w poprzednich latach — pielgrzymki do Kalwarii Zebrzydowskiej i do Mogiły.

Z inicjatywy ks. Wilhelma Gaczka powstał Związek Katolickich Kolejarzy pod wezwaniem Matki Bożej Dobrej Rady. Ich sztandar został poświęcony 4 maja 1930 roku przez metropolitę krakowskiego ks. Adama Stefana Sapiehę.

W kwietniu 1931 roku w parafii powstało Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej, także z siedzibą na plebanii. W 1935 roku ks. Wilhelm Gaczek założył Stowarzyszenie Kobiet Katolickich i Stowarzyszenie Mężów Katolickich.

Na 25-lecie swego kapłaństwa ks. Wilhelm Gaczek otrzymał wiele serdecznych życzeń od mieszkańców Prokocimia i od metropolity krakowskiego ks. Adama Stefana Sapiehy.

Największą inicjatywą ks. Wilhelma Gaczka była budowa nowego kościoła w Prokocimiu. W związku z tym wielkim zadaniem został powołany pod jego przewodnictwem Komitet Budowy Kościoła.

We wrześniu 1937 roku ks. Wilhelm Gaczek został przeniesiony na stanowisko prowincjała oo. augustianów w Krakowie.

W czasie II wojny światowej, w nocy z 19 na 20 września 1941 roku, ks. Wilhelm Gaczek został aresztowany przez hitlerowców wraz z ośmioma współbraćmi i wywieziony do obozu śmierci w Oświęcimiu. Zginął w nieznanych okolicznościach 17 listopada tego samego roku.

JADWIGA GAWLIK

Jadwiga Gawlik urodziła się 4 listopada 1902 roku w Prokocimiu.

W latach 20. wstąpiła w związek małżeński z Piotrem Gawlikiem. Posiadali mały dom przy ulicy Ks. Piotra Ściegiennego w Starej Wsi, utrzymując się z małej gospodarki rolnej.

W 1939 roku kapral Piotr Gawlik został powołany do wojska i wziął udział w kampanii wrześniowej. Zginął pod Janowem Lubelskim, pozostawiając żonę Jadwigę z pięciorgiem dzieci. W trudnym okresie wojny i po wojnie sama wychowała tę gromadkę, ciężko pracując.

Zmarła 7 lipca 1997 roku w wieku 95 lat. Została pochowana na cmentarzu w Prokocimiu.

KPT. PILOT MIECZYŚLAW GORZULA

Mieczysław Gorzula urodził się 1 sierpnia 1919 roku. Mieszkał z rodziną w Prokocimiu.

Był absolwentem Szkoły Ekonomicznej w Krakowie. Ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Radomiu, następnie w Dęblinie. W 1938 roku, w stopniu pilota kaprała podchorążego, przeszedł do rezerwy. W 1939 roku został zmobilizowany i wcielony do eskadry zapasowej. Siedemnastego września 1939 roku przekroczył z wojskiem granicę rumuńską, następnie przedostał się do Francji, a na początku 1940 roku do Wielkiej Brytanii.

Po przeszkoleniu został wcielony do 229. Dywizjonu Myśliwskiego RAF. Wykonał 118 lotów bojowych, zestrzelił samolot Me-262.

Uhonorowany został kilkoma odznaczeniami bojowymi — trzykrotnie Krzyżem Walecznych oraz Polową Odznaką Pilota.

Po zakończeniu wojny pozostał w Anglii. W 1950 roku wyjechał do Pakistanu, gdzie szkolił pilotów tego kraju. W roku 1951 wyjechał na stałe do Australii.

POR. PILOT JAN GRZECH

Jan Grzech urodził się 21 czerwca 1915 roku w Prokocimiu.

Dwudziestego września 1935 roku został powołany do wojska i skierowany do Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim, a następnie przeniesiony do Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie. Piętnastego października 1938 roku otrzymał stopień podporucznika. Brał czynny udział w wojnie obronnej 1939 roku, wykonując kilka lotów bojowych. Osiemnastego września 1939 roku przyleciał samolotem do Rumunii, następnie przedostał się przez Francję do Wielkiej Brytanii, gdzie otrzymał przydział do 315. Dywizjonu Myśliwskiego.

Podczas lotu bojowego, 23 listopada 1941 roku, został zestrzelony do morza. Pochowano go z honorami wojskowymi na cmentarzu w Dunkierce. Odznaczony został pośmiertnie Krzyżem Walecznych i Polową Odznaką Pilota.

POR. PILOT ADAM HABELA

Adam Habela urodził się 18 listopada 1916 roku w Prokocimiu.

Po ukończeniu szkoły średniej wstąpił do Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie. Ukończył ją w stopniu kaprała podchorążego. Otrzymał skierowanie do 2. Pułku Lotniczego w Krakowie, jako pilot rezerwy. Od 22 lipca 1939 roku przebywał na ćwiczeniach. Brał udział w kampanii wrześniowej, a po jej zakończeniu przedostał się do Wielkiej Brytanii. Po przeszkoleniu otrzymał przydział do 308. Dywizjon Myśliwskiego. Awansował na stopień porucznika. Latał w wyprawach bojowych do 14 maja 1943 roku, kiedy to podczas lotu treningowego zderzył się z drugim samolotem, ponosząc śmierć. Został pochowany z honorami wojskowymi na cmentarzu w Northwood w Anglii.

Odznaczony był wieloma odznaczeniami bojowymi, między innymi Krzyżem Walecznych i Polową Odznaką Pilota.

SZCZEPAN JABŁOŃSKI

Szczepan Jabłoński od młodych lat był związany ze sportem w Prokocimiu. W 1928 roku grał w klubie sportowym „Orion”. Po poważnej kontuzji na meczu piłkarskim (złamanie nogi), poświęcił się społecznej działalności sportowej.

Pracował w KS „Orion” i KS „Prokocim”, jako sekretarz i członek zarządu. Przyczynił się do wybudowania w 1947 roku stadionu sportowego i hali sportowej przy ul. Bieżanowskiej w roku 1948.

W latach 1966–1970 był przewodniczącym społecznego komitetu budowy parku wypoczynku i sportu w Prokocimiu. Pracowali przy nim członkowie Komitetu, zawodnicy, młodzież szkolna, mieszkańcy, Wojsko Polskie i zakłady pracy z Podgórza. Uroczyste otwarcie stadionu sportowego odbyło się 19 stycznia 1971 roku. Szczepan Jabłoński był członkiem Wydziału Gier i Dyscypliny KO ZPN w Krakowie. Wyposażył klub w sprzęt sportowy. Był człowiekiem niezwyklej energii i nieugiętej woli, a jednocześnie wielkiej kultury osobistej, co zjednywało mu wielu przyjaciół i sympatyków.

Został uhonorowany wieloma odznaczeniami i dyplomami za działalność sportową. Zmarł w latach 80. w Krakowie.

JAN JAGLARZ

Jan Jaglarz urodził się 13 czerwca 1895 roku w Prokocimiu.

Mieszkał w Starej Wsi. Brał udział w I wojnie światowej, walcząc między innymi na froncie włoskim w armii austriackiej. W 1920 roku walczył przeciwko armii bolszewickiej w obronie Warszawy. Pracował jako stolarz w Parowozowni Kraków Prokocim.

Przez wiele lat był członkiem Zarządu Gminy Prokocim, członkiem „Kasy Stefczyka”, wiceprezesem w KS „Pogoń”. W okresie międzywojennym był członkiem Zarządu Orkiestry Kolejowej Kraków Płaszów, oraz współzałożycielem Młodzieżowej Orkiestry w Prokocimiu. Działał w Komitecie budowy kościoła w Prokocimiu.

W okresie międzywojennym został odznaczony wieloma medalami. Zmarł 1 października 1979 roku. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu, w grobowcu rodzinnym, kwatera V.

JAN JAGLARZ PS. ŚREDNI

Jan Jaglarz urodził się 1 lipca 1921 roku w Prokocimiu.

Był pracownikiem PKP. Pracował w parowozowni Prokocim, jako tokarz precyzyjny. W czasie okupacji, w latach 1943–1944, był żołnierzem 2. kompanii IV odcinka Armii Krajowej w Prokocimiu, ps. Średni. Był członkiem „Byłych Więźniów Politycznych” i ZBOWiD, człowiekiem niezwykle skromności, dobroci i pracowitości. Całe swoje życie i pracę związał z Prokocimem, swoją małą ojczyzną. Zmarł 19 września 2004 roku w Prokocimiu.

KPR. PILOT MIECZYSŁAW JANUS

Mieczysław Janus urodził się 18 czerwca 1915 roku w Prokocimiu.

Po ukończeniu szkoły zgłosił się na ochotnika do służby wojskowej w lotnictwie. Został wcielony do 2. Pułku Lotniczego w Krakowie, ukończył kurs pilotażu, awansował na stopień kaprała. W 1937 roku ukończył kurs wyższego pilotażu w Lotniczej Szkole Strzelania i Bombardowania w Grudziądzu. Został pilotem eskadry myśliwskiej. Wykonał wiele lotów ćwiczebnych. Trzydziestego grudnia 1938 roku, podczas lotu ćwiczebnego, nadlatując nad ulicę Bieżanowską, zahaczył o komin jednego z domów. Uszkodzony samolot rozbił się podczas lądowania, a pilot zginął na miejscu.

Został pochowany z honorami wojskowymi na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie w kwaterze lotników.

PLUT. PILOT ROMAN JANUS

Roman Janus urodził się 12 kwietnia 1912 roku w Prokocimiu.

Po ukończeniu szkoły powszechnej został powołany do służby wojskowej. Otrzymał przydział do 2. Pułku Lotniczego w Krakowie. W pułku zgłosił się do Szkoły Podoficerów Pilotów. Po ukończeniu szkolenia wrócił do macierzystej jednostki. Odbił kurs wyższego pilotażu w Lotniczej Szkole Strzelania i Bombardowania w Grudziądzu i został pilotem 21. Eskadry Liniowej, początkowo jako podoficer służbie nadterminowej, a potem zawodowej. Awansował na stopień plutonowego. Szkolił się na samolotach PZL-23 „Karaś”. Został instruktorem w Pułkowej Szkole Pilotażu.

Zginął 28 sierpnia 1937 roku w katastrofie lotniczej w Liszkach. Został pochowany z honorami wojskowymi na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie, w kwaterze lotników 4-3-1.

MJR PILOT STEFAN JANUS

Stefan Janus urodził się 22 marca 1910 roku w Prokocimiu.

Ukończył szkołę średnią. Dziesiątego sierpnia 1931 roku został powołany do służby wojskowej do artylerii. Pełnił służbę w 7. Pułku Artylerii Lekkiej. Dziesiątego sierpnia 1934 roku został podporucznikiem. Po ukończeniu kursu pilotów w Centrum Wyszczolenia Oficerów Lotnictwa w Dęblinie został przydzielony do 2. Pułku Lotniczego w Krakowie. Awansował na stopień porucznika. W 1939 roku po wojnie obronnej przedostał się przez Węgry do Wielkiej Brytanii. Po przeszkoleniu został przydzielony do 308. Dywizjonu Myśliwskiego, w którym od czerwca 1941 roku pełnił obowiązki dowódcy Eskadry „A”, a następnie dowódcy I Polskiego Skrzydła Myśliwskiego. Odniósł 6 zwycięstw.

Dwudziestego szóstego stycznia 1943 roku, w drodze powrotnej znad Francji, jego samolot zderzył się z inną maszyną. Oba samoloty wpadły do morza. Pilot wyskoczył ze spadochronem nad kanałem La Manche. Został wyłowiony przez rybaków i oddany Niemcom, a następnie osadzony w obozie jenieckim Stalag Luft 3 w Żaganiu. Piętnastego sierpnia 1943 roku podjął nieudaną próbę ucieczki. Do Anglii wrócił 9 maja 1945 roku.

Został odznaczony wieloma odznaczeniami bojowymi.

ANNA JERZMANOWSKA

Anna Jerzmanowska z domu Koester urodziła się w 1856 roku w Stanach Zjednoczonych.

W 1896 roku zamieszkała w Prokocimiu. Wraz z mężem prowadziła działalność charytatywną, szczególnie wspierając kulturę, artystów oraz rodziny powstańców 1863 roku.

Po śmierci męża sprzedała majątek zakonowi oo. augustianów i wyjechała do Drezna.

Zmarła w 1912 roku. Spoczywa wraz z mężem na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

ERAZM JÓZEF JERZMANOWSKI

Właściciel ziemski Prokocimia, herbu Dołęga. Przemysławiec, mecenas kultury i nauki.

Erazm Józef Jerzmanowski urodził się 2 czerwca 1844 roku w Tomislawicach w kaliskiem. Pochodził z jednej z najstarszych rodzin ziemian polskich. Już w 1773 roku jeden z jego przodków zajmował wybitne stanowisko polityczne. Był wnukiem generała Pawła Jerzmanowskiego — adiutanta cesarza Napoleona, który towarzyszył mu podczas wygnania na Elbę*.

W roku 1862 ukończył gimnazjum w Warszawie i rozpoczął studia w Instytucie Politechnicznym w Puławach. W 1863 roku mając 19 lat, wstąpił w szeregi powstańców do oddziału Langiewicza. Po upadku powstania styczniowego został internowany przez władze austriackie w Ołomuńcu. W 1864 roku wyemigrował do Paryża, gdzie studiował w Polskiej Szkole Wyższej na Montparnasse, a następnie w École des Mines i Szkole Inżynierii i Artylerii w Metz. W 1870 roku jako oficer uczestniczył w wojnie francusko-pruskiej. W 1873 roku został wysłany do Stanów Zjednoczonych przez francuskie przedsiębiorstwo pragnące eksploatować tam gaz. Pozostał w Stanach Zjednoczonych, udoskonał system J. de Moteya, uzyskał kilkanaście patentów w dziedzinie gazownictwa. W Nowym Jorku założył miejską kompanię gazową. Pełnił funkcję wiceprezesa towarzystwa gazowego „Equitable”. W 1882 roku został współzałożycielem „Equitable Gas Light Company”, którą przez 13 lat kierował jako prezes, a następnie wiceprezes. Założył kompanie gazowe w Chicago i Baltimore. Wybudował wytwórnię gazu w Memphis, Indianapolis, Brooklynie, Troy, Alabany, Yonker, Lafayette, Longansport. Był współzałożycielem „Carbite Calcium and Acetylen Company”.

* Według posiadanych informacji gen. Paweł Jerzmanowski zmarł bezpotomnie. Erazm Jerzmanowski był zapewne wnukiem jego brata [Red.].

Zdobył ogromny majątek, którym hojnie wspierał polonię amerykańską, a zwłaszcza jej działalność oświatową. W Nowym Jorku zbudował kościół katolicki. Brał udział w działalności Związku Polskiego w Stanach Zjednoczonych, kierując utworzonym w 1886 roku Komitetem Centralnym Dobroczynności.

Był wielkim Polakiem i wiernym synem kościoła katolickiego. We wszystkich odezwach, odczytach, listach i oświadczeniach wspominał, że wszystko Bogu zawdzięcza. Swoje hojne darowizny przeznaczał na ubogich, na szkoły, na wystawy, muzea organizowane na całym świecie, a Polskę i naród polski sławiące. Dwudziestego czwartego czerwca 1889 roku odbyła się wspaniała uroczystość wręczenia Erazmowi Jerzmanowskiemu Komandorii Orderu Św. Sylwestra, nadanego mu przez papieża Leona XIII na wniosek Kongregacji Dyplomów, podpisany przez prezesa, Jego Eminencję kardynała hr. Halka Ledóchowskiego. Uroczystość odbyła się w gronie przyjaciół i zaproszonych gości w Nowym Jorku u dr. Żołnowskiego. Order wręczył ks. Malone z kościoła Św.Św. Piotra i Pawła z Brooklynu po pełnej patriotycznego uniesienia przemowie.

W 1896 roku E. Jerzmanowski wrócił do kraju i zakupił majątek ziemski wraz z dworem i pałacem w Prokocimiu pod Krakowem, gdzie kontynuował działalność dobroczynną. Budował szkoły, ufundował witraże na Wawelu, wspomagał biednych i potrzebujących. Interesował się potrzebami chłopów, wspomagał ich materialnie, szczególnie rodziny wielodzietne. Za jego czasów zespół pałacowo-parkowy jeszcze bardziej wypiękniał.

Erazm Jerzmanowski zmarł 7 lutego 1909 roku w Prokocimiu. Został pochowany na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie, gdzie spoczęła również jego żona, Anna z Koesterów Jerzmanowska (1856–1912). Ich piękny grobowiec, dłuta znanego rzeźbiarza i malarza Wacława Szymanowskiego, należy do najwspanialszych zabytków cmentarza Rakowickiego.

Erazm Jerzmanowski zostawił zapis testamentowy, w którym ustanowił nagrodę (fundację) za zasługi na polu kultury, nauki lub działalności humanitarnej. Dysponentem nagrody została, zgodnie z wolą zmarłego, Polska Akademia Umiejętności.

Fundacja im. Erazma i Anny Jerzmanowskich przyznawała w latach 1915–1938 nagrody wybitnym Polakom. Wśród laureatów, którzy otrzymali nagrodę, znajdowali się między innymi Książę Metropolita Krakowski Adam Sapieha, Henryk Sienkiewicz, Ignacy Paderewski, Jan Kasprówic, Benedykt Dybowski, siostra Samuela — felicjanka.

Erazm Jerzmanowski był, obok Kościuszki, Pułaskiego i Paderewskiego, zapewne jednym z najbardziej znaczących Polaków, żyjących na przełomie XIX i XX wieku. Żarliwy katolik, syn polskiej ziemi, o której nigdy nie zapomniał, o którą walczył w powstaniu styczniowym i do której wrócił w pełni sławy i bogactwa, aby służyć jej do ostatnich dni życia.

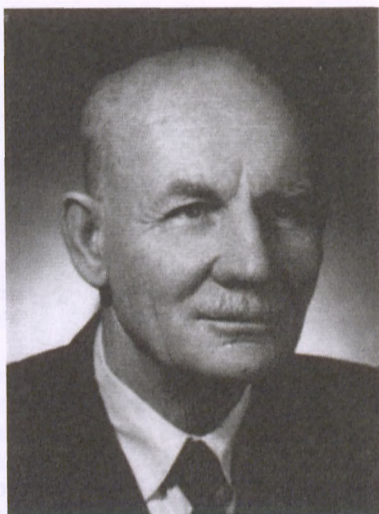

KS. KAZIMIERZ KASPRZYK

Kazimierz Kasprzyk urodził się w 1907 roku w Kwapince koło Gdowa.

Po ukończeniu Seminarium Duchownego w Krakowie został skierowany do parafii w Andrychowie. W 1945 roku przybył do parafii w Prokocimiu, gdzie był katechetą do 1963 roku. Działal aktywnie w Komitecie budowy kościoła parafialnego Matki Bożej Dobrej Rady, zbierając składki również w sąsiednich parafiach. W 1963 roku, żegnany uroczystie przez parafian, wyjechał do parafii w Łodygowie. Przebywał tam jako rezydent, pomagając w pracy duszpasterskiej.

Zmarł po długiej chorobie w 1978 roku. Został pochowany na tamtejszym cmentarzu.

JAN KIELAR

Jan Kielar urodził się 7 czerwca 1886 roku w Sanoku.

W 1906 roku po ukończeniu Męskiego Seminarium Nauczycielskiego w Krakowie rozpoczął pracę w szkole podstawowej w Ochodzy i Skawinie. W 1910 roku został kierownikiem szkoły podstawowej w Sidzinie. Był założycielem Kółka Rolniczego. Rozpoczął budowę szkoły specjalnej. W 1912 roku Rada Szkolna Krajowa we Lwowie powierzyła mu kierownictwo w nowo wybudowanej szkole w Konarach, która obejmowała swym zasięgiem Świątniki Górne i Mogilany.

Po wybuchu I wojny światowej został wcielony do armii austriackiej. Ukończył szkołę oficerską w stopniu podporucznika. Siódmego listopada 1918 roku zaciągnął się do Legionów Wojska Polskiego. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej, jako oficer oświatowo-wychowawczy w stopniu porucznika, później wszedł w skład dowództwa Okręgu V Korpusu w Krakowie. Po siedmioletniej służbie przeszedł do rezerwy i poświęcił się pracy pedagogicznej i społecznej.

W 1921 roku Kuratorium Okręgu Szkolnego w Krakowie skierowało go do szkoły im. E. i A. Jerzmanowskich w Prokocimiu. W latach 1922–1923 był kierownikiem tej szkoły. Był kierownikiem biblioteki szkolnej, która posiadała bogate zbiory. W 1924 roku został wybrany do władz gminnych — pełnił funkcję ławnika. W 1925 roku założył Koło Towarzystwa Szkół Ludowych, które w rekordowym tempie wybudowało Dom Oświatowy. Nowy budynek został poświęcony przez Metropolitę Krakowskiego ks. Adama Sapiehę w 1928 roku. W budynku znajdowały się: przedszkole, koło TSL, Urząd Gminy, sala widowiskowa i kinowa. Obok powstał ogródek przedszkolny oraz plac sportowy z boiskami do tenisa i piłki siatkowej.

Wraz z ks. Wilhelmem Gaczkim i wójtem Michałem Rewilakiem był członkiem Komitetu Organizacji Rozbudowy i Wyposażenia Kaplicy. Dzięki ich staraniom zakupiono małe organy, ufundowano złożoną wieczną lampę z sym-

bolicznymi orłami polskimi. Zainstalowano pięknie wykonaną ambonę oraz wybudowano drugi ołtarz, pod wezwaniem Serca Pana Jezusa.

W 1931 roku, jako były wojskowy, inspirował powstanie organizacji paramilitarnych, takich jak Oddział Związku Strzeleckiego, Polska Organizacja Wojskowa, Ochotnicy byłej Armii Polskiej oraz Oddział Rezerwistów pod kierunkiem dypl. płk dr. Rudolfa Czerkieskiego. Przyczynił się do powstania Ligi Parafialnej, zostając jej sekretarzem. Był współzałożycielem i sekretarzem „Kasy Stefczyka”, aż do jej likwidacji przez władze PRL (w 1949 roku).

W 1930 roku, jako pełnomocnik gminy, wynegocjował i zdobył środki finansowe na założenie oświetlenia ulic i domów w Prokocimiu. Dzięki jego staraniom w 1928 roku Prokocim uzyskał uprawnienia finansowe małych miast. Uczestniczył w różnych przedsięwzięciach usprawniających funkcjonowanie miejscowości, jak komunikacja autobusowa, przystanek kolejowy, agencja pocztowa. Dla uznania działalności Jana Kielara inspektor szkolny, dr Antoni Górny, w budynku TSL zorganizował w 1929 roku seminarium dla nauczycieli na temat roli nauczycieli w środowisku zamieszkania na przykładzie prokocimskim.

Dwudziestego trzeciego czerwca 1931 roku powołano komitet budowy nowego kościoła, w którym działał nieprzerwanie jako sekretarz, aż do jego odwołania przez władze komunistyczne w 1952 roku.

Ceniony przez władze wojskowe, otrzymał zadanie zorganizowania w Prokocimiu Ligi Morskiej i Kolonialnej, zostając jej przewodniczącym.

W 1938 roku, po powstaniu partii Stronnictwa Demokratycznego, założonej przez oficerów oraz naukowców lwowsko-krakowskich, został działaczem organizacji krakowskiej, pod przewodnictwem wojewody Kwaśniewskiego, pełniąc funkcję przewodniczącego koła terenowego SD w Prokocimiu.

Wielokrotnie był wyróżniany, w tym Krzyżem Kawalerskim Orderu Polonia Restituta.

W latach 1940–1945 pracował w Delegaturze Polskiego Komitetu Opiekuńczego na terenie Prokocimia, udzielając charytatywnej pomocy najbardziej potrzebującym prokocimianom.

Ogromną zasługą Jana Kielara było współautorstwo „Kroniki parafialnej Prokocimia” oraz napisanie pierwszej monografii o Prokocimiu, która zawiera wiele faktów historycznych, szczególnie cennych z okresu międzywojennego.

W 1950 roku przeszedł na emeryturę. Jana Kielara trzeba uznać za wielkiego patriotę i „siłacza” zasługującego na wieczną pamięć nie tylko Prokocimian.

Zmarł w sędziwym wieku, 31 października 1978 roku. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu, pas I na lewo od bramy głównej.

ANTONI KLIMEK

Antoni Klimek urodził się 13 września 1936 roku.

Przez wiele lat był związany z KS „Kolejarz” w Prokocimiu. Działal w zarządzie klubu, był przez wiele lat kierownikiem pierwszej drużyny, a później kierownikiem drużyn młodszych piłki nożnej.

Za swoją pracę otrzymał liczne odznaki sportowe i dyplomy, między innymi odznaki PZPN, KOZPN i WKKFiT.

Zmarł 18 lutego 1991 roku. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu, w rodzinnym grobowcu.

MARIA KOŁACZYK

Maria Kołaczyk z domu Bugaj, urodziła się w 1921 roku w Prokocimiu.

Ukończyła szkołę zawodową. W czasie wojny pracowała w hucie szkła w Prokocimiu, gdzie poznała przyszłego męża, Antoniego Kołaczyka. Po wojnie nadal pracowała zawodowo i udzielała się społecznie w środowisku Prokocimia. Przez wiele lat była radną Dzielnicy Podgórze, a także aktywnym członkiem Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia im. E. i A. Jerzmanowskich.

Zmarła 3 grudnia 2001 roku. Została pochowana na cmentarzu w Prokocimiu.

JÓZEF KOŁEK

Józef Kołek urodził się 8 października 1909 roku.

W czasie II wojny światowej przez Rumunię i Syrię przedostał się do Palestyny, gdzie zgłosił się do Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich. Brał udział w walkach o Tobruk, walczył pod Monte Cassino. Pod koniec wojny przybył do Anglii. W 1947 roku wrócił do Prokocimia. Pracował społecznie w zarządzie Związku Kombatantów. Przyczynił się do wybudowania pomnika pamięci dla uczczenia mieszkańców Prokocimia poległych podczas II wojny światowej.

Został odznaczony Krzyżem Monte Cassino, Krzyżem Zasługi z Mieczami, Gwiazdą za wojnę 1939–1945, Gwiazdą Italii, Gwiazdą Afryki, Gwiazdą Tobruku, Odznaką Strzelców Karpackich, Odznaką Grunwaldu, Medalem Wojska Polskiego i Medalem XX-lecia PRL.

Zmarł 26 sierpnia 1992 roku. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu.

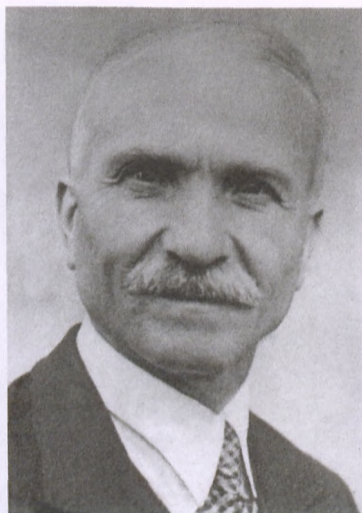

PLUT. PILOT JAN KOREPTA

Jan Korepta urodził się 13 czerwca 1916 roku.

Był pilotem w 2. Pułku Lotniczym w Krakowie w 23. Eskadrze Obserwatorów. Brał udział w lotach obserwacyjnych podczas II wojny światowej. Siedemnastego września wraz ze swoją jednostką przekroczył granicę w Czerniowcach. Przez Rumunię i Francję przedostał się do Wielkiej Brytanii. Odbył szkolenie pilotażu w Hucknall i otrzymał stopień plutonowego. Trzydziestego pierwszego października 1941 roku otrzymał przydział do 305. Dywizjonu Bombowego. Wykonał wiele lotów bojowych nad terytorium wroga. Dwudziestego trzeciego sierpnia 1942 roku, w czasie lotu bojowego, jego samolot bombowy został zestrzelony. Zginął wraz z całą załogą samolotu. Pochowano go z honorami na cmentarzu wojskowym w Louvain w Belgii.

Został odznaczony między innymi Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari, trzykrotnie Krzyżem Walecznych oraz Polową Odznaką Pilota.

FRANCISZEK KORZENIOWSKI

Franciszek Korzeniowski urodził się 28 maja 1883 roku w Prokocimiu.

Ochotnik walk o niepodległość Polski, pracownik PKP, długoletni zastępca wójta Michała Rewilaka. W 1931 roku został wybrany na wójta gminy Prokocim. „Jako wójt był człowiekiem bardzo przystępnym i życzliwym, a interesantów gminy traktował jak ojciec” (kronika Jana Kielara).

Należał do komitetu budowy kościoła. Był założycielem Koła Towarzystwa Szkół Ludowych. Założył Koło Pszczelarzy i Sadowników. Był członkiem Ligi Morskiej i Kolonialnej. Wspomagał Klub Sportowy „Pogoń”.

Za zasługi dla gminy został odznaczony Krzyżem Zasługi i Medalem XV-lecia Odzyskania Morza.

Zmarł 28 sierpnia 1957 roku. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu, a po kilku latach przeniesiony do grobowca rodzinnego na cmentarz Podgórski.

JÓZEF KOSTECKI

Józef Kostecki urodził się 27 lipca 1886 roku w Sułowie, w gminie Biskupice koło Wieliczki. Przed I wojną światową zamieszkał wraz z rodziną w Prokocimiu.

Pracował na kolei w Płaszowie. W latach 20. był współorganizatorem Spółdzielni Kolejarzy dla Budowy Własnych Domów. Przez wiele lat pełnił w niej funkcję skarbnika, a następnie dyrektora inwestycji. W ciągu 10 lat na 60 hektarach i na 201 działkach zakupionych od oo. augustianów zbudowano 191 domów, w tym 32 piętrowe. Z jego inicjatywy obsadzono czereśniami ulice Karpacką (dawniej 3 Maja), Solarzy (dawniej Hallera), Popławskiego i Morawiańskiego.

Zmarł 5 grudnia 1930 roku. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu, kwatera V.

WŁADYSŁAW KOSTECKI

Władysław Kostecki urodził się 11 kwietnia 1918 roku w Prokocimiu.

Pracował w piekarni. W wieku 18 lat zgłosił się na ochotnika do Szkoły Marynarki Wojennej w Gdyni. Został przydzielony na okręt wojenny ORP „Grom”. Kilka dni przed wybuchem II wojny światowej okręt wypłynął z portu wojennego do Anglii.

W czasie wojny jednostka walczyła pod dowództwem angielskim. Czwartego maja 1940 roku pod Narwikiem okręt został zbombardowany i zatonał. Władysław Kostecki zginął wraz z większością załogi.

JAN KRAMARZ

Jan Kramarz urodził się w 1907 roku.

Po II wojnie światowej działał społecznie w KS „Prokocim”. W latach 1946–1958 i 1962–1964 był prezesem klubu. W 1946 roku klub rozpoczął budowę stadionu sportowego przy ul. Bieżanowskiej. Stadion budowali własnymi rękami zawodnicy i członkowie zarządu. Wywieziono około 4000 m³ ziemi i zwieziono około 20 wagonów żużla. Wydano na budowę około 700 000 zł, z czego prawie 100 000 zł pochodziło ze sprzedaży cegiełek wśród mieszkańców Prokocimia i Krakowa oraz z imprez urządzanych na ten cel. Stadion został ogrodzony płotem, zbudowano boisko do piłki nożnej, siatkowej, koszykowej, korty tenisowe i 1000 miejsc siedzących dla widzów. Siódmego września 1947 roku, z okazji 25-lecia klubu sportowego nastąpiło uroczyste otwarcie i poświęcenie stadionu.

Następną inicjatywą Jana Kramarza, jako członka zarządu, była budowa domu sportu, z halą sportową, w którym młodzież mogła uprawiać sport zimą i spędzać czas po pracy. Dom sportu został również wybudowany rękami członków zarządu i zawodników. Powstał w rekordowym czasie 54 dni. W budynku znajdowała się sala o długości 15 m i szerokości 11 m, w której mogły odbywać się rozgrywki sportowe oraz przedstawienia teatralne. Przez wiele lat działało tam także kino „Kolejarz”. Dwunastego stycznia 1948 roku nastąpiło uroczyste otwarcie i poświęcenie domu sportu przy ul. Bieżanowskiej.

Jan Kramarz zmarł w 1988 roku. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu, w rodzinnym grobowcu, pas II.

MJR NAWIGATOR STANISŁAW KRÓL

Stanisław Król urodził się 6 sierpnia 1912 roku w Lesku.

Po ukończeniu gimnazjum, 11 sierpnia 1931 roku wstąpił do Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim, w której przebywał do 11 sierpnia 1932 roku.

W 1934 roku ukończył Szkołę Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie. Został mianowany podporucznikiem obserwátorem i przydzielony do 2. Pułku Lotniczego w Krakowie.

W czasie II wojny światowej wykonał wiele lotów rozpoznawczych. Osiemnastego września 1939 roku przekroczył granicę rumuńską, a po otrzymaniu paszportu przedostał się do Wielkiej Brytanii, gdzie został przydzielony do 301. Dywizjonu Bombowego. Wykonał wiele lotów nad Polską, zrzucając skoczaków i zasobniki z bronią. Od 1 marca 1943 roku do 15 czerwca 1944 roku był dowódcą Polskiej Eskadry „C” w 138. Dywizjonie RAF. Do 25 marca 1945 roku pełnił odpowiedzialną funkcję oficera łącznikowego. Wykonał 29 lotów nad Polskę oraz wiele lotów nad okupowane kraje Europy. Awansował do stopnia majora.

Został odznaczony licznymi odznaczeniami, między innymi Złotym Krzyżem Virtuti Militari.

Zmarł w Toronto 7 maja 1987 roku.

LUDWIK KUMALA

W latach 1920–1924 był pierwszym kierownikiem Szkoły Podstawowej nr 61 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego (zwanej Równieśnicą Niepodległości) w Prokocimiu „na Szutrach”. Gabinety szkolne były puste, brakowało sprzętu i pomocy naukowych. Aby zdobyć fundusze na cele szkolne, zorganizował kółko artystyczne, które dawało przedstawienia w szkole. Za zarobione pieniądze zakupiono najpotrzebniejszy sprzęt. Był kierownikiem działu kultury w klubie sportowym. Grał na skrzypcach, zajmował się malarstwem. Zjednał sobie społeczeństwo Prokocimia i powszechny szacunek za życie pracowite, oddane służbie ojczyźnie i wychowaniu młodego pokolenia.

Zmarł 1 października 1924 roku. Uroczysty pogrzeb odbył się w Krakowie.

„Wdzięczni okazali się kolejarze, biorąc gremialny udział w jego pogrzebie w Krakowie w dniu 11 października z własną orkiestrą i z taką masą wieńców, że zwracało to nawet specjalną uwagę Krakowian, przyzwyczajonych przecież do większych pogrzebów.

Na pogrzebie była również młodzież szkolna, która przyjechała tu specjalnym pociągiem podstawionym przez Dyрекcję Kolei w parowozowni w Prokocimiu. Przejazd był bezpłatny” (kronika Kielara).

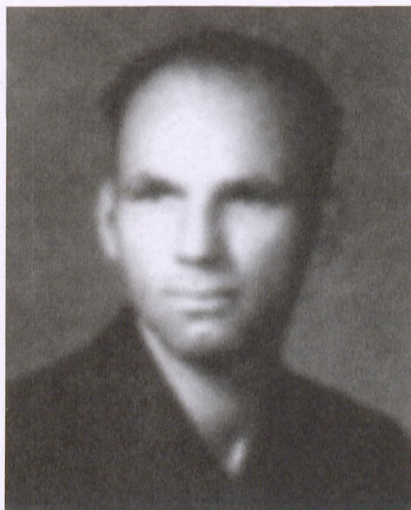
Aby uczcić pamięć zmarłego, Rada Gminy nazwała jedną z ulic w budującej się kolonii kolejarzy imieniem Ludwika Kumali (obecnie Gersona).

KS. HILARY KUROWSKI

Hilary Kurowski (augustianin) urodził się w 1906 roku na Ziemi Chełmińskiej. Po ukończeniu szkoły średniej wstąpił do zakonu augustianów w Krakowie. Został wyświęcony na księdza w czerwcu 1935 roku. Pracował w kościele Św. Katarzyny na Kazimierzu. Po odejściu z Prokocimia ks. Wilhelma Gaczka został proboszczem. Dzięki jego inicjatywie powstał komitet budowy kościoła w Prokocimiu.

W 1941 roku został Prowincjałem zakonu augustianów w Krakowie.

EDWARD KUTEK

Edward Kutek urodził się 18 lutego 1914 roku.

Brał czynny udział wojnie obronnej 1939 roku. Przez Węgry, Jugosławię i Francję dotarł do Anglii. Został przydzielony do II Brygady Czołgów, był radiotelegrafistą. W 1942 roku przybył z jednostką do Palestyny, następnie do Egiptu i Iraku. Brał udział w bitwie o Monte Cassino. Pod koniec wojny wrócił wraz z wojskiem do Anglii. W 1947 roku zakończył służbę w stopniu sierżanta i wrócił do Prokocimia.

Został odznaczony Krzyżem Monte Cassino, Gwiazdą za Wojnę 1939–1945, Gwiazdą Afryki, Gwiazdą Italii, Brytyjskim Krzyżem z Mieczem i Medalem Defence.

Przez wiele lat był czynnym zawodnikiem w Klubie Sportowym Prokocimia. Zmarł 23 grudnia 1991 roku.

TADEUSZ KWIECIŃSKI

Tadeusz Kwieciński urodził się 24 września 1889 roku w Bieczu.

Po I wojnie światowej zamieszkał wraz z rodziną w Prokocimiu, w domu kupionym od pana Liszki, na rogu ulic Morawiańskiego i Bieżanowskiej. W okresie międzywojennym prowadził sklep wielobranżowy, restaurację oraz kręgielnię. Był członkiem Rady Gminy.

W czasie okupacji nadal prowadził sklep, a restaurację i kręgielnię przejęli Niemcy. Współpracował z ruchem oporu w Prokocimiu, przekazując kilkakrotnie pieniądze na zakup broni. W 1942 roku Niemcy aresztowali czterech jego synów. Jan przebywał w więzieniu na Montelupich i po kilku miesiącach wrócił do domu, Antoni i Stefan w tym samym roku zginęli w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu, a Józef przebywał w różnych obozach koncentracyjnych i po wojnie powrócił do domu.

Tadeusz Kwieciński zmarł 24 kwietnia 1966 roku. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu, kwatery I.

JAN MICHALIK

Jan Michalik urodził się 4 kwietnia 1918 roku w miejscowości Jastrzębie koło Ciężkowic.

Pochodził z wielodzietnej rodziny chłopskiej. W czasie II wojny światowej wstąpił do Batalionów Chłopskich, ps. Białe. Brał czynny udział w walkach partyzanckich z Niemcami, między innymi pod miejscowością Jamna. Po wojnie przybył do Prokocimia i założył zakład krawiecki przy ul. Kolejowej 1. Był mistrzem krawieckim i przygotował wielu uczniów do zawodu. Poświęcał się pracy społecznej, przez wielu lat był członkiem Komitetu Osiedlowego, a także czynnym członkiem zarządu Związku Kombatantów w Prokocimiu.

Został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski i Złotą Odznaką za Pracę Społeczną dla Miasta Krakowa.

Zmarł 3 grudnia 1998 roku. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu w rodzinnym grobowcu.

ST. SIERŻ. PILOT JÓZEF FRANCISZEK MURZYN

Józef Murzyn urodził się 10 września 1919 roku w Prokocimiu.

W 1936 roku wstąpił do Szkoły Podoficerów Lotnictwa dla Małoletnich w Bydgoszczy. W 1939 roku otrzymał przydział do I Pułku Lotniczego w Warszawie do eskadry treningowej. W 1940 roku przybył do Anglii. Latał w jednostce szkolenia operacyjnego. W 1941 roku otrzymał przydział do 307. Nocnego Dywizjonu Myśliwskiego Lwowskiego. W 1944 roku ukończył kurs instruktorów w Szkole Pilotażu i pozostał w niej jako instruktor. Szesnastego września 1944 roku został pilotem sztabowym. W 1945 roku został wcielony do 316. Dywizjonu Myśliwskiego Warszawskiego.

Dwudziestego piątego kwietnia 1945 roku brał udział w osłonie bombowców bombardujących siedzibę Hitlera. Po rozformowaniu jednostek polskich wstąpił do RAF, skąd odszedł na emeryturę w stopniu kapitana lotnictwa brytyjskiego. Został odznaczony wieloma odznaczeniami brytyjskimi i polskimi.

KS. WŁADYSŁAW OPRZĘDKIEWICZ

Władysław Oprzędkiewicz urodził się 17 kwietnia 1876 roku w Nowej Górze. Był profesorem we Lwowie, Kanonikiem Honorowym Kapituły w Lubaczowie i proboszcz parafii w Woli Radziechowskiej. Przez wiele lat czynnie działał w parafii Matki Bożej Dobrej Rady w Prokocimiu, gdzie był rezydentem od roku 1962.

Zmarł 11 lipca 1978 roku w wieku 102 lat. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu, kwatery V.

SIERŻ. PILOT FRANCISZEK OPRYCH

Franciszek Oprych urodził się 17 września 1917 roku w Prokocimiu.

W 1937 roku został powołany do wojska do 6. Pułku Lotniczego we Lwowie, gdzie przeszedł szkolenie pilotażu. Siedemnastego września 1939 r. przekroczył granicę rumuńską i został osadzony w obozie dla internowanych. Po otrzymaniu paszportu w grudniu 1939 roku dotarł do Anglii. Podczas jednego z lotów szkoleniowych jego samolot zapalił się. Franciszek Oprych nie myślał o skoku ze spadochronem, chciał uratować maszynę. Płonący samolot wylądował na lotnisku, pilot został ranny. Przez wiele miesięcy przebywał w szpitalu. Po rekonwalescencji został instruktorem pilotażu. Po wojnie pozostał w Anglii i założył rodzinę.

Zmarł 22 września 1975 roku. Został pochowany na cmentarzu w Nottingham.

PROF. DR FILOZOFII UJ STANISŁAW PIGOŃ

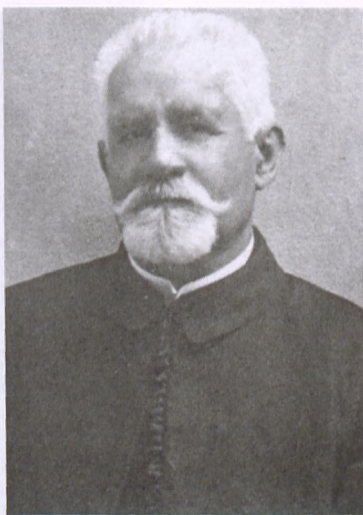
Stanisław Pigoń urodził się w 1885 roku. Pochodził z ubogiej rodziny chłopskiej. Studiował filologię polską i kierunki humanistyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Zapisał się w historii Prokocimia jako nauczyciel „Nowej Szkoły” średniego stopnia, w której pracował w latach 1911–1914. Był organizatorem I drużyny skautowej im. Księdza Stanisława Brzóska, która po uzyskaniu niepodległości przez Polskę stała się organizacją harcerstwa polskiego. Prowadził w harcerstwie zajęcia taktyczne i zajęcia z literatury polskiej. Otrzymał honorową odznakę Związku Harcerstwa Polskiego.

W czasie I wojny światowej był oficerem rezerwy armii austriackiej, a od 1918 roku — polskiej. W latach 1919–1920 był wykładowcą na Uniwersytecie Poznańskim, a od 1921 roku na Uniwersytecie Wileńskim. Od 1931 roku był profesorem na Uniwersytecie Jagiellońskim. W latach 1939–1940 był więziony wraz grupą profesorów UJ w Sachsenhausen. Był członkiem PAU od 1929 roku i PAN od 1952 roku.

Opracował biografię wybitnych pisarzy. Był badaczem romantyzmu i Młodej Polski. Zajmował się problemami twórczości ludowej. Otrzymał nagrodę państwową I stopnia.

Zmarł w 1968 roku w Krakowie. Został pochowany na cmentarzu na Salwatorze.

WACŁAW POPLAWSKI

Wacław Popławski był maszynistą kolejowym.

W 1911 roku podjął myśl Erazma Jerzmanowskiego o budowie kolonii kolejarzy. Dopiero po I wojnie światowej udało mu się skupić większą liczbę chętnych i utworzyć zarząd, którego był członkiem. Zarząd zwrócił się do zakonu augustianów o sprzedaż ziemi w pobliżu warsztatów kolejowych. W sierpniu 1920 roku spisano umowę sprzedaży za bardzo niską cenę. Jak oświadczył ks. Uth, prowincjał klasztoru Augustianów, ze sprzedaży 60 morgów ziemi kupił materiał na habit dla jednego kleryka, bo — zanim pieniądze otrzymał — w latach 1922–1924 nastąpiła gwałtowna dewaluacja. Tymczasem Wojewódzki Urząd Ziemi w Krakowie nie chciał zatwierdzić parcelacji i dopiero po interwencji metropolity krakowskiego ks. Adama Sapiehy i dyrektora kolei w Warszawie, Prachtla-Morawiańskiego, parcelacja została zatwierdzona, a 200 członków spółdzielni dostało hipoteki własnych działek budowlanych.

W maju 1922 roku, na walnym zebraniu członków, przewodniczącym Rady Nadzorczej został Józef Rzepik — naczelnik stacji Kraków-Płaszów, a przewodniczącym Zarządu Spółdzielni — Wacław Popławski. Dzięki kredytom uzyskanym z banku, budowa kolonii rozpoczęła się. W ciągu 10 lat wybudowano 191 domów, w tym 32 domy piętrowe.

Za zasługi dla Prokocimia Zarząd Gminy Prokocim nadał jednej z ulic imię Wacława Popławskiego.

EDWARD RAKOCZY

Edward Rakoczy urodził się 13 października 1911 roku w Prokocimiu.

Już od chłopięcych lat interesował się sportem. W 1928 roku był bramkarzem juniorów KS „Orion”. Po kilku latach zrezygnował z czynnego uprawiania sportu i poświęcił się pracy na rzecz jego propagowania. Przez kilka lat, do 1933 roku, pełnił funkcję sekretarza klubu. W dużej mierze przyczynił się do wybudowania w 1934 roku boiska „na Szutrach”. W 1933 roku został powołany do służby wojskowej, a po jej odbyciu wrócił do klubu, pełniąc również do 1939 roku funkcję kierownika klubu. Po wojnie był duszą klubu. Do 1947 roku został kierownikiem sportowym w KS „Prokocim”. Przez wiele lat był aktywnym członkiem zarządu klubu. W 1966 roku był członkiem Społecznego Komitetu Budowy Stadionu Sportowego w parku w Prokocimiu.

Zmarł 27 października 1974 roku. Spoczywa na cmentarzu w Prokocimiu.

MICHAŁ REWILAK

Michał Rewilak urodził się w 1872 roku.

Zamieszkał w Prokocimiu wraz z rodzicami w 1892 roku. Był mistrzem zduńskim.

W latach 1918–1930 był wójtem Gminy Prokocim. Mimo bardzo ciężkich warunków powojennych, zdziałał bardzo dużo dla gminy.

Za jego urzędowania gmina nabrała charakteru miasteczka, rozpoczęto budowę kolonii kolejarskiej, otwarto pocztę, założono „Kasę Stefczyka”, otwarto przystanek kolejowy w Prokocimiu, powstało kółko rolnicze. Gmina finansowała KS „Pogoń”. Wybudowano Szkołę Podstawową im. Marszałka Józefa Piłsudskiego „na Szutrach”.

Zmarł w 1941 roku. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu w pobliżu kaplicy — pas II.

WŁADYSŁAW RÓŻYCKI

Władysław Różycki urodził się 15 czerwca 1865 roku.

W latach 1896–1917 był pierwszym kierownikiem Szkoły Ludowej w Prokocimiu przy ulicy Nadbrzeżnej (obecnie Żabia).

Był współzałożycielem kółka rolniczego, które szerzyło oświatę rolniczą i jednoczyło społeczeństwo. Organizował w czasie I wojny światowej rekrutację do Legionów Polskich. W 1914 roku, wraz z ks. Wilhelmem Gaczkiem, zbierał środki finansowe i rzeczowe na Skarb Wojenny.

Zmarł 17 sierpnia w 1917 roku. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu, kwatery V.

JÓZEF RZEBIK

Józef Rzebiak urodził się w Czechach, w ówczesnej monarchii austro-węgierskiej.

Powołany do armii austriackiej, w stopniu oficerskim brał udział w I wojnie światowej. Po zakończeniu wojny został w wolnej Polsce i ożenił się z panną z dworu z Jawczyc, koło Gdowa. W latach 20. został naczelnikiem stacji PKP. Był współzałożycielem i prezesem Rady Nadzorczej Spółdzielni Budowy Domów Kolejarzy na parcelach zakupionych od oo. augustianów. Dzięki jego zaangażowaniu, w ciągu 10 lat wybudowano w Prokocimiu 191 domów, w tym 32 piętrowe. Był założycielem Koła Towarzystwa Szkoły Ludowej w Prokocimiu. Aktywnie działał w Komitecie budowy kościoła w Prokocimiu. Był opiekunem ochronki dla dzieci rodzin kolejarskich. Był też wielokrotnie odznaczany odznaczeniami państwowymi. Za jego zasługi Zarząd Gminy Prokocim nadał ulicy, przy której mieszkał, imię Józefa Rzebika (obecnie Anny Libery).

Zmarł 19 maja 1966 roku. Został pochowany na cmentarzu w Gdowie.

STANISŁAW SKOWRON

Stanisław Skowron urodził się w 1918 roku.

W latach 50. przybył do Prokocimia i podjął pracę organisty w parafii Matki Bożej Dobrej Rady w Prokocimiu. Prowadził chór kościelny, który uświetniał nabożeństwa i uroczystości religijne. Zginął tragicznie w wypadku w 1971 roku, potracony przez tramwaj na przystanku na Mycie.

Po uroczystym pogrzebie spoczął na cmentarzu w Prokocimiu, kwatera V.

TADEUSZ SOBESTO

Tadeusz Sobesto urodził się w 1928 roku w Prokocimiu.

Pierwszego dnia wojny, od odłamka bomby zrzuconej podczas nalotu na Prokocim, zginął jego ojciec. Tadeusz był zdolnym uczniem Szkoły Podstawowej nr 61, którą ukończył podczas II wojny światowej. Następnie zaczął pracować w Fabryce Kabli. W 1943 roku wstąpił do ruchu oporu, stając się żołnierzem 19. plutonu VIII kompanii 3. batalionu zgrupowania „Żelbet” w Krakowie, ps. Łoś. W tym samym roku został drużynowym w Krakowskiej Drużynie Harcerskiej „Szare Szeregi” im. Władysława Sikorskiego.

Po wojnie został dowódcą organizacji antykomunistycznej, działającej na terenie Prokocimia, a także w okolicach Częstochowy i Radomia. Po aresztowaniu przez UB, został skazany na 15 lat więzienia. Po odbyciu części tej kary wrócił do Prokocimia. Pracował zawodowo i malował. Jego prace były prezentowane na wielu wystawach w kraju i za granicą.

Był członkiem Towarzystwa Sztuk Pięknych w Krakowie. Został odznaczony wieloma odznaczeniami za walkę o wolność Polski i za działalność w harcerstwie.

Zmarł w 1999 roku. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu — kwatera III.

ANTONI STAWARZ

Antoni Stawarz urodził się w 4 stycznia 1889 roku w Tuchowie.

Po ukończeniu szkoły średniej w Nowym Sączu odbył służbę wojskową w wojsku austriackim. W czasie I wojny światowej walczył i został ranny w Serbii. Po powrocie do zdrowia walczył na froncie włoskim. Po wojnie, w stopniu porucznika, przybył do Krakowa. Służył w Batalionie 57. Pułku Piechoty w Podgórzu przy ul. Kalwaryjskiej.

Trzydziestego pierwszego października 1918 roku, w godzinach rannych, z grupą oddanych mu żołnierzy opanował koszary austriackie przy ul. Kalwaryjskiej. To był początek wyzwolenia Krakowa. Następnie został przejęty odwach austriacki w Rynku Głównym.

Zorganizowana przez niego grupa dywersyjna w Prokocimiu, pod przewodnictwem Józefa Badziocha, 30 października 1918 roku opanowała w godzinach nocnych stację Prokocim, a w dniu następnym brała udział w opanowaniu stacji Płaszów.

Po zakończeniu I wojny światowej porucznik Antoni Stawarz wstąpił do Wojska Polskiego w niepodległej Polsce. Awansował do stopnia kapitana, a pod koniec lat 20. przeszedł do cywila. Do emerytury pracował w Magistracie Miasta Krakowa.

Zmarł 19 października 1955 roku w Krakowie. Pochowany na cmentarzu Rakowickim.

POR. PILOT JÓZEF STĘPIEŃ

Józef Stępień urodził się 18 stycznia 1915 roku w miejscowości Łuźnia.

Był absolwentem Szkoły Technicznej im. Stanisława Staszica w Krakowie. Był bardzo zdolny, znał 3 języki obce. 19 września 1934 roku został powołany do Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zambrowie. Na własną prośbę został przeniesiony do Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie. Po zakończeniu szkolenia, 10 września 1935 roku, w stopniu plutonowego podchorążego został skierowany do 2. Pułku Lotniczego w Krakowie, a następnie przeniesiony do rezerwy. Ponownie powołany został 1 maja 1938 roku i do 30 sierpnia 1939 roku był instruktorem w Szkole Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie. Pierwszego września 1939 roku został ponownie powołany do 2. Pułku Lotniczego w Krakowie. W czasie II wojny światowej wykonał wiele lotów rozpoznawczych. Siedemnastego września 1939 roku przeleciał samolotem do Rumunii. Przedostał się do Wielkiej Brytanii, a tam został skierowany do 55 OTU (Jednostka Szkolenia Operacyjnego) w Aston Down. Dwudziestego września 1940 roku, w czasie wykonywania lotu szkoleniowego, jego samolot rozpadł się w powietrzu nad miejscowością Cherrington i pilot zginął. Przyczyn wypadku nie ustalono.

Został pochowany z honorami wojskowymi. Pogrzeb odbył się 24 września 1940 roku na cmentarzu w Woodchester — grób nr E-59.

KS. HIERONIM JÓZEF STRUSZCZAK

Ksiądz Hieronim Józef Struszcak urodził się 1 grudnia 1908 roku w Zakrzówku, w diecezji lubelskiej.

Do zakonu augustianów w Krakowie wstąpił w 1927 roku, a święcenia kapłańskie otrzymał w czerwcu 1935 roku. Po wyświęceniu przybył do parafii w Prokocimiu jako wikary i pełnił tę funkcję do 1941 roku, kiedy to został proboszczem parafii, w miejsce odchodzącego ks. Hilarego Kurowskiego. W bardzo trudnym okresie II wojny światowej wiele zdziałał dla parafii i parafian. Był człowiekiem pełnym energii. Dobudował zakrystię do kaplicy w parku — wewnątrz budynku wyburzono ścianę działową, powiększając kaplicę do obecnej wielkości.

Podczas II wojny światowej działał w Komitecie pomocy społecznej. Dzięki jego inicjatywie, po wojnie w 1945 roku ze złomu wojennego zostały wykonane 4 dzwony, które uroczystie poświęcono i powieszono 18 listopada 1945 roku, obok kaplicy w parku, zakupiono do kaplicy organy, które obecnie są w kościele pw. Matki Bożej Dobrej Rady przy ulicy Prostej. Z jego inicjatywy w 1946 roku zostało otwarte przedszkole „Caritas” na parterze w budynku ówczesnej plebanii.

Wiele czasu poświęcał ks. Struszcak sprawie budowy Kościoła Pomnika Wdzięczności za cudowne ocalenie Krakowa od zniszczeń przez Niemców. Starał się w Urzędzie Wojewódzkim o zatwierdzenie statutu, gdyż od tego zależała dalsza budowa kościoła.

Po kilku miesiącach bezskutecznych starań, w 1947 roku pojechał wraz z członkiem komitetu budowy kościoła, Stanisławem Szelcem, do Warszawy, do Prezydenta Bolesława Bieruta. Wyjazd delegacji okazał się bardzo owocny: uzyskano legalizację statutu, a Bolesław Bierut przekazał na budowę 10 000 zł, Ministerstwo Administracji 50 000 zł, a Ministerstwo Kolei zezwoliło na pobranie na budowę „góry żwiru”, przygotowanego przez Niemców na rozbudowę stacji kolejowej w Prokocimiu. Budowa kościoła ruszyła pełną parą.

We wrześniu 1947 odbyła się w klasztorze kapituła zakonna, która wyznaczyła na proboszcza do Prokocimia ks. Bonifacego Woźnego.

Ks. Hieronim Józef Struszcak, uroczyście żegnany przez parafian, wyjechał na nową placówkę parafialną na Pomorze, do diecezji chełmińskiej, gdzie bardzo brakowało księży.

Po przejściu na emeryturę wrócił do Prokocimia i zamieszkał u swojej siostry. Zmarł 6 lutego 1990 roku w wieku 81 lat, w 55. roku kapłaństwa. Został pochowany na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

STANISŁAW SZELC

Stanisław Szelc urodził się 8 sierpnia 1895 roku.

Przybył do Prokocimia w latach 20. Był maszynistą PKP w okresie międzywojennym i po II wojnie światowej. W czasie wojny ukrywał się w okolicach Krosna. Po wojnie został aresztowany przez UB za wystąpienia antyradzieckie i czasowo osadzony w więzieniu na Pomorskiej.

Był aktywnym działaczem społecznym, członkiem komitetu budowy kościoła. W 1947 roku, wraz z ks. Hieronimem Struszcakiem, pojechał z delegacją do Warszawy do prezydenta Bieruta, aby uzyskać pozwolenie na budowę nowego kościoła w Prokocimiu. Wyjazd delegacji okazał się nad wyraz owocny. Użytkowano legalizację statutu, ponadto Bierut przekazał 10 000 zł, Ministerstwo Administracji — 50 000 zł, a Ministerstwo Kolei pozwoliło na pobranie „góry żwiru” przygotowanego przez Niemców na rozbudowę stacji kolejowej w Prokocimiu. Dzięki temu budowa kościoła mogła ruszyć pełną parą.

W 1949 roku, wraz z proboszczem Bonifacym Woźnym, pojechał z delegacją do Warszawy, do Ministra Rozbudowy — Władysława Wolskiego — z prośbą o wciągnięcie budowy kościoła do 6-letniego planu rozwoju. Sprawę załatwili pozytywnie, dzięki temu komitet budowy kościoła mógł kupować materiały budowlane po cenach urzędowych, co miało olbrzymie znaczenie dla kosztów budowy.

Stanisław Szelc brał czynny udział w pracach KS w Prokocimiu i piastował funkcje w zarządzie. Po Edwardzie Rakoczym, do 1938 roku był kierownikiem klubu „Prokocim” i przyczynił się do jego rozwoju.

Zmarł 22 czerwca 1978 roku. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu, kwatery V.

WŁADYSŁAWA SZEWCZYK

Nauczycielka Szkoły Powszechnej w Prokocimiu im. Erazma Jerzmanowskiego przy ulicy Żabiej (dawna Nabrzeżna), a następnie w szkole „na Szutrach” przy ulicy Bieżanowskiej. Wychowała kilka pokoleń młodzieży w Prokocimiu. Była bardzo lubiana przez młodzież i ceniona przez społeczeństwo. Uczyła w Prokocimiu przez 32 lata, to jest od roku 1918 do roku 1950. Na zasłużoną emeryturę wyjechała do Starego Sącza.

Zmarła w latach 80. i została pochowana na miejscowym cmentarzu.

HENRYK SZOSTEK

Henryk Szostek urodził się 8 lipca 1904 roku.

Był długoletnim zawodnikiem i działaczem w klubach sportowych Prokocimia. W latach 1921–1926 z powodzeniem bronił bramki KS „Krakus”, a później „Świtezianki”.

Przez swoją działalność społeczną przyczynił się do rozwoju klubu. Aktywnie działał przy budowie boiska przy ul. Bieżanowskiej, którego uroczyste otwarcie odbyło się w 1947 roku.

Był również współzałożycielem teatru w Prokocimiu i aktorem w tym teatrze przez wiele lat. Wyróżniał się w odtwarzaniu ról komicznych. Był ulubieńcem publiczności.

Zmarł 30 października 1970 r. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu.

ROBERT SZOSTEK

Robert Szostek urodził się 12 grudnia 1896 roku w Prokocimiu.

Służył w Wojsku Polskim w stopniu chorążego. W latach 20. czas wolny poświęcał pracy społecznej w KS „Świtezianka”, a po połączeniu „Świtezianki” z „Orionem” w KS „Prokocim”. Posiadał wielkie zdolności organizacyjne i artystyczne. W latach 1928–1939 prowadził teatr w Prokocimiu.

Był doskonałym reżyserem, aktorem, autorem sztuk, które były wystawione na scenie w budynku „Konsum”. Pisał także kuplety i piosenki, które mieszkańcy Prokocimia chętnie śpiewali przy różnych okazjach. Był opiekunem i wychowawcą juniorów KS „Prokocim”. Jego zasługą było wyszkolenie doskonałego narybku sportowego, jakim klub rozporządzał w latach 1934–1939. Na początku wojny, w 1940 roku, Robert Szostek został aresztowany przez gestapo za udział w ruchu oporu w Prokocimiu. Wywieziony do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, zginął w kwietniu 1945 roku, prawdopodobnie w czasie transportu oświęcimskich więźniów do Niemiec, w miejscowości Lutomerzycze.

STEFAN THOMAS

Stefan Thomas urodził się 31 maja 1898 roku w Łodzi.

Po ukończeniu gimnazjum wyjechał do Niemiec, do Drezna. Pracował tam w hucie szkła „Simens”, zdobywając wiedzę o technologii szkła i o budowie pieców hutniczych.

Po powrocie do wolnej Polski osiedlił się w Radomsku, gdzie został właścicielem huty szkła. W 1929 roku przeniósł się do Krakowa, pracując w hucie szkła „Wawel”.

W 1935 roku, wraz ze współnikiem Stanisławem Gizą, wybudował hutę szkła w Prokocimiu. Jej uruchomienie nastąpiło w 1936 roku. Huta produkowała butelki dla zakładów spirytusowych w Krakowie i zatrudniała 200 pracowników, przeważnie z Prokocimia. Stefan Thomas był jej głównym dyrektorem. W 1939 roku Niemcy zaproponowali mu obywatelstwo niemieckie, na co się nie zgodził. W odwecie huta szkła została skonfiskowana i włączona do monopolu spirytusowego w Krakowie, a Stefana Thomasa wyznaczono w lutym 1940 roku na zakładnika. W tym samym roku huta szkła została zburzona, a teren przeznaczony pod rozbudowę stacji kolejowej.

Do 1958 roku Stefan Thomas był dyrektorem technicznym w hucie szkła w Krakowskich Zakładach Szklarskich.

Zmarł 12 stycznia 1968 roku. Spoczywa na cmentarzu Podgórskim.

JAN TWARDOWSKI

Jan Twardowski urodził się 23 sierpnia 1885 roku.

W okresie międzywojennym był sekretarzem gminy Prokocim. Był skarbnikiem w Komitecie budowy kościoła. Udzielał się społecznie w różnych organizacjach. Zaskładał sobie na dobre imię w społeczeństwie Prokocimia.

Za swoje zasługi był odznaczony wieloma odznaczeniami i dyplomami. Zmarł 19 grudnia 1956 roku. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu.

KS. GRZEGORZ UTH

Ksiądz Grzegorz Uth (augustianin) urodził się w Niemczech, w Bawarii.

Był człowiekiem pełnym inicjatywy, przedsiębiorczym i energicznym. Jako przeor klasztoru oo. augustianów w Krakowie, w 1910 roku wystarał się u generała zakonu w Rzymie o zezwolenie na sprzedaż parcel koło klasztoru na Kazimierzu i kupno majątku w Prokocimiu po śp. Erazmie Jerzmanowskim — od wdowy, Anny Jerzmanowskiej. Gdy po sprzedaży parcel pieniędzy było za mało, zaciągnął pożyczkę w banku i cenę kupna zapłacił. Był pierwszym administratorem majątku Prokocim.

Prokocim liczył wówczas około 1000 mieszkańców. Ludność trudniła się rolnictwem, część „furmaniła w Podgórzu”, niektórzy pracowali w pobliskim wapienniku miejskim i w gipsarni u Lippermana. Kupno Prokocimia przez augustianów okazało się dobrodziejstwem dla jego mieszkańców. Ponieważ do kościoła parafialnego w Bieżanowie było daleko, ks. Uth uzyskał od kurii biskupiej zezwolenie na otwarcie kaplicy w Prokocimiu pod wezwaniem Matki Bożej Dobrej Rady. Od 23 kwietnia 1910 roku nabożeństwa odbywały się początkowo na plebani, a od 13 sierpnia 1911 roku — w nowo urządzonej kaplicy. Koszty przebudowy budynku gospodarczego na kaplicę, urządzenie jej oraz wyposażenie pokrył w całości klasztor.

W 1916 roku została utworzona nowa samodzielna parafia pw. Matki Bożej Dobrej Rady, której pierwszym proboszczem został ks. Wilhelm Gaczek.

Przy nowo otwartej kaplicy krzewiło się życie religijne oraz powstawały organizacje społeczne. Na skutek rozbudowy kolonii kolejarzy ludność Prokocimia gwałtownie wzrosła i mimo 4 mszy świętych wierni nie mogli się pomieścić w kaplicy. Ósmego lutego 1931 roku odbyło się zebranie parafian w sali domu oświatowego TSL, na którym ks. Grzegorz Uth zaproponował budowę nowego kościoła parafialnego. Uchwalono wybudowanie kościoła wspólnymi siłami — klasztoru i parafian. Wybrano komitet budowy kościoła,

którego przewodniczącym został proboszcz ks. Wilhelm Gaczek, a skarbnikiem ks. Józef Chrapek. Ks. Grzegorz Uth zlecił architektowi Zygmuntowi Gawlikowi opracowanie projektu, a klasztor wyznaczył najpiękniejszą parcelę pod budowę kościoła.

Ks. Grzegorz Uth był przeorem zakonu augustianów do 1937 r. Następnie został kapłanem w kościele Miłości Bożej na Woli Justowskiej.

Zmarł 11 września 1941 roku.

KRZYSZTOF WDOWIARZ

Krzysztof Wdowiarz urodził się 8 maja 1935 roku w Prokocimiu.

Posiadał średnie wykształcenie techniczne. Był współorganizatorem i wieloletnim wiceprezesem Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia oraz Fundacji Prokocimskiej im. Erazma i Anny Jerzmanowskich.

Był wielce zasłużonym instruktorem 17. Podgórskiej Drużyny Harcerskiej im. Tadeusza Kościuszki w Prokocimiu. Był związany przez wiele lat ze sportem, a w szczególności z KS „Kolejarz Prokocim”.

W pamięci rodowitych prokocimian (i nie tylko) pozostanie jako człowiek miłujący swą małą ojczyznę, oddany sprawom obywatelskim.

Zmarł 23 kwietnia 1998 roku. Został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu, kwatera III.

DR JULIAN WILK

Julian Wilk urodził się 16 lutego 1900 roku w Miechowie.

W latach 20. ukończył studia medyczne. W 1926 roku ożenił się w Prokocimiu z panną Stefanią Haliniak, nauczycielką miejscowej szkoły powszechnej. W swoim domu otworzył pierwszy gabinet lekarski kasy chorych, obejmując opieką lekarską mieszkańców Prokocimia, Woli Duchackiej, Bieżanowa i Rybitw. Z jego inicjatywy została otwarta pierwsza w Prokocimiu apteka przy ul. Kolejowej 1. W latach 1932–1939 i po wojnie był aktywnym członkiem komitetu budowy kościoła w Prokocimiu. W czasie okupacji bezinteresownie pomagał chorym mieszkańcom Prokocimia oraz ratował życie ludziom z organizacji podziemnych, z narażeniem życia własnego i swojej rodziny. Podczas okupacji organizował wysyłanie paczek żywnościowych przez Radę Główną Opiekuńczą do obozów i więzień.

Po włączeniu Prokocimia w czasie II wojny światowej do Krakowa czynił starania, aby w Podgórzu powstało pogotowie ratunkowe. Po wojnie prowadził w swoim domu ośrodek zdrowia do czasu wybudowania przychodni na Kozłowiec.

W 1958 roku, za odwagę w czasie okupacji niemieckiej i całokształt pracy lekarskiej, został odznaczony przez Ministerstwo Zdrowia Srebrnym Krzyżem Zasługi.

W 1973 roku przeszedł na zasłużoną emeryturę. Zmarł 10 maja 1982 roku. Spoczywa w rodzinnym grobowcu na cmentarzu na Rakowicach.

STEFANIA WILK

Stefania Wilk, z domu Haliniak, urodziła się 14 kwietnia 1900 roku w Żywcu.

W 1921 roku, po ukończeniu szkoły pedagogicznej, została skierowana przez kuratora w Krakowie do pracy w szkole powszechnej w Prokocimiu „na Szutrach”.

W 1926 roku wyszła za mąż za dr. Juliana Wilka. Działała społecznie w środowisku młodzieży szkolnej, organizując kółka samokształcenia i pomagając młodzieży, która miała trudności w nauce. W 1937 roku została odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi, a w 1937 roku otrzymała Złoty Dyplom od Ministerstwa Oświaty. W czasie okupacji prowadziła tajne nauczanie. Pracowała w szkole do 1953 roku.

Zmarła w 1992 roku. Spoczywa w grobowcu rodzinnym na cmentarzu Rakowickim.

KS. PRAŁAT BONIFACY WOŹNY

Bonifacy Woźny urodził się 10 lipca 1907 roku w Nowym Dworze.

Do zakonu oo. augustianów wstąpił w wieku 20 lat. Świecenia kapłańskie otrzymał w 1935 roku. Był kapłanem ss. urszulanek. W latach 1937–1939 był wikariuszem i katechetą w parafii Siercza koło Wieliczki, a w latach 1939–1941 wikarym w parafii Maniowy koło Nowego Targu. W 1941 roku wrócił do klasztoru Św. Katarzyny w Krakowie. W tym samym roku został aresztowany przez gestapo, wraz z 8 ojcami zakonu oo. augustianów, i osadzony początkowo w więzieniu na ulicy Montelupich w Krakowie.

W 1942 roku został wywieziony do obozu w Oświęcimiu, a stamtąd do obozu w Dachau.

Po wojnie wrócił do klasztoru oo. augustianów w Krakowie. W 1947 roku został proboszczem parafii w Krosnowicach koło Kłodzka, a w październiku tego samego roku został mianowany przez kapitułę zakonną proboszczem parafii Matki Bożej Dobrej Rady w Prokocimiu. Ks. Bonifacy Woźny został przewodniczącym komitetu budowy kościoła w Prokocimiu.

W 1949 roku, wraz z członkiem komitetu budowy kościoła, Stanisławem Szelcem, pojechał z delegacją do Warszawy, do Ministra Rozbudowy, Władysława Wolskiego, z prośbą o wciągnięcie budowy kościoła do 6-letniego planu rozbudowy. Budowa kościoła została przyjęta do planu rozwoju i komitet budowy kościoła otrzymał materiały budowlane z puli województwa, po cenach urzędowych, co miało ogromne znaczenie dla budowy kościoła. Na skutek wspólnych wysiłków ks. proboszcza, komitetu budowy kościoła i parafian, po 9 latach nadszedł długo oczekiwany dzień, w którym nastąpiło poświęcenie nowego kościoła i oddanie go do użytku parafianom. Uroczystość odbyła się 24 listopada 1957 roku. Poświęcenia dokonał ks. arcybiskup Eugeniusz Baziak. Poświęcenie kościoła zakończyło pierwszą fazę budowy, następnie przystąpiono do wykańczania wnętrza, ołtarza głównego i bocznych.

Wykonano stół Pański, ambonę, marmurowe schody, zainstalowano ogrzewanie. Kierownictwo nad urządzaniem wnętrza kościoła objął profesor Politechniki Krakowskiej Wiktor Zin. Dzięki inicjatywie ks. Bonifacego Woźnego została też wybudowana nowa plebania przy al. Dygasińskiego.

W dowód zasług dla parafii w Prokocimiu, ks. Bonifacy Woźny otrzymał z rąk arcybiskupa Eugeniusza Baziaka godność prałata, a za zasługi społeczne, na wniosek „Caritas”, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski. Pomocnikiem ks. proboszcza Bonifacego Woźnego został ks. wikary Stanisław Górecki. On to od 1978 roku objął probostwo w parafii w Prokocimiu.

Z powodu choroby ks. Bonifacy Woźny po 57 latach życia zakonnego i 52 latach kapłaństwa został rezydentem w Prokocimiu, jako emeryt.

Zmarł 19 grudnia 1984 roku w wieku 77 lat.

Po uroczystym pogrzebie, z udziałem wielu kapłanów i parafian, został pochowany na cmentarzu w Prokocimiu, kwatera V.

WŁADYSŁAW WÓJCIK

Władysław Wójcik urodził się w maju 1912 roku.

Posiadał wykształcenie zawodowe. Przed wojną pracował w drukarni przy trawieniu kolorów na walcach drukarskich. Służbę wojskową ukończył przed wojną w stopniu plutonowego w 40. Pułku Piechoty we Lwowie.

Podczas II wojny światowej został zmobilizowany i walczył w oblężonej Warszawie. W okresie okupacji działał w Krakowie w Komitecie Pomocy Żydom.

Dwudziestego ósmego października 1944 roku został aresztowany przez gestapo, w grudniu tego samego roku Niemcy umieścili go na liście zakładników, a następnie z całą grupą rozstrzelali w Krakowie przy ulicy Botanicznej.

Został pochowany w nieznanym miejscu.

PLK PILOT STANISŁAW ŻUREK

Stanisław Żurek urodził się 3 maja 1911 roku w Krakowie.

Po ukończeniu gimnazjum w Krakowie, kontynuował naukę w Państwowej Szkole Przemysłowej, również w Krakowie, na wydziale melioracji. Dziewiętnastego września 1934 roku został powołany do wojska i skierowany na Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 48. Pułku Piechoty w Stanisławowie. Na własną prośbę został przeniesiony do Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa. Awansował tam na plutonowego podchorążego, a w 1937 roku na sierżanta podchorążego rezerwy. W tym samym roku zdał egzamin jurysty kolejowego, otrzymując zawód geometry. Zawarł związek małżeński z Marią Boroń z Prokocimia.

W cywilnym lotnictwie awansował do stopnia podporucznika pilota nawigatora. Brał udział w krajowych i zagranicznych zawodach pilotażu. W 1939 roku został zmobilizowany i trafił do Rumunii. Organizował przerzuty lotników polskich do Wielkiej Brytanii. Walczył w ramach jednostki RAF, pełnił funkcję polskiego oficera łącznikowego, latał w 304. Dywizjonie Bombowym. Wykonał wiele lotów bombowych, między innymi atakował na Atlantyku U-boota (niemiecką łódź podwodną). W ostatnich latach wojny był dowódcą 304. Dywizjonu Bombowego. Awansował do stopnia pułkownika. Został odznaczony wieloma odznaczeniami bojowymi — angielskimi i polskimi.

Po wojnie, zdemobilizowany, pozostał w Anglii. W 1946 roku udało mu się sprowadzić z kraju swoją żonę i syna Andrzeja. W Anglii ukończył studia, otrzymując tytuł inżyniera budownictwa.

Zmarł 11 lipca 1979 roku w Runcorn w Anglii.

MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

- 75 lat działalności sportowej na terenie Prokocimia, praca zbiorowa w latach 1921–1996, Archiwum Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia.
- Archiwum Koła Prokocim Związku Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych.
- Jan Banaś *Kronika budowy Kościoła Pomnika*, „Wspólnota”, wydawnictwo wewnętrzne TPP, Archiwum Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia.
- Rajmund Boroń Ks. *Józef Chrapek*, maszynopis, Archiwum Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia.
- Budowa kościoła pomnika na tle historii Prokocimia*, rkps, Kronika Parafialna, archiwum parafii Matki Bożej Dobrej Rady, Kraków–Prokocim ul. Prosta 1.
- Andrzej Chytkowski *Lotnicy z Prokocimia*, Wydawnictwo „Dom Książki”, Częstochowa 2003.
- „Dobra Rada” Nr 27/97, cotygodniowy dodatek parafialny parafii Matki Bożej Dobrej Rady w Krakowie–Prokocimiu do Tygodnika Rodzin Katolickich „Źródło”.
- „Dobra Rada” wydanie specjalne z dn. 25 IV 1999 r., cotygodniowy dodatek parafialny parafii Matki Bożej Dobrej Rady w Krakowie–Prokocimiu do Tygodnika Rodzin Katolickich „Źródło”.
- Dokumenty archiwalne Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia im. E. i A. Jerzmanowskich, Archiwum Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia.
- Encyklopedia Krakowa*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa–Kraków 2000.
- Grażyna Fijałkowska *Szkic historyczno-biograficzny zakonu augustianów*, „Wspólnota”, wydawnictwo wewnętrzne TPP, Archiwum Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia.
- Grażyna Fijałkowska, Janusz M. Ludwig *100 lat oświaty i szkolnictwa w Prokocimiu 1896–1996*, „Wspólnota”, wydawnictwo wewnętrzne TPP, Archiwum Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia.
- Jan Kielar *Prokocim, jego dzieje dawne i czasy obecne*, rkps, archiwum parafii Matki Bożej Dobrej Rady, Kraków–Prokocim ul. Prosta 1.
- Roman Kielkowski *Historie spod Kopca Krakusa*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1972.
- Janusz M. Ludwig *85. rocznica śmierci Erazma Jerzmanowskiego*, „Wspólnota”, wydawnictwo wewnętrzne TPP, Archiwum Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia.
- Przeszłość, dzień dzisiejszy i przyszłość Prokocimia*, PAU, Kraków 1999.
- Tomasz Ścieżor *Historyczny Prokocim*, Biuletyn Naukowy Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia Nr 1, Towarzystwo Przyjaciół Prokocimia, Kraków–Prokocim 2004.

ARCHIWALNE ZDJĘCIA
WYDARZEŃ W PROKOCIMIU
W XX WIEKU

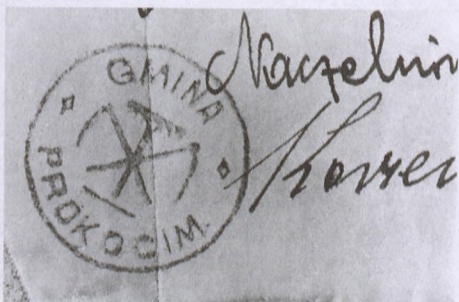
1. Pałac Erazma Jerzmanowskiego, obecnie klasztor oo. augustianów (fot. arch.).

2. Poświęcenie cmentarza w Prokocimiu na Imiolkach w 1917 roku.

3. Ołtarz Matki Bożej Dobrej Rady w kaplicy, lata 20. XX wieku.

4. Pieczęć gminy, lata 20. XX wieku.

5. Szkoła podstawowa na Szutrach, lata 20. XX wieku.

6. Szkoła Ludowa im. Erazma Jerzmanowskiego przy ul. Żabiej (wyburzona w 1990 roku).

7. Orkiestra kolejarska w Prokocimiu w latach 1920–1930.

8. Grupa mieszkańców Prokocimia, 1928 rok.

9. Dom w Starej Wsi, 1930 rok.

10. Dom w Starej Wsi, 1930 rok.

11. Dom w Starej Wsi, 1930 rok.

12. Pielgrzymka dzieci i nauczycieli do Częstochowy w latach 30. XX wieku.

13. Koło Młodzieży z Prokocimia wystawia sztukę pt. „Krowoderskie Zuchy” — 26 XII 1931 r.

14. Koło Pszczelarzy i Sadowników (nad Drwinką), 1933 rok.

15. Sad gminny (nad Drwinką), 1933 rok.

16. Sypanie kopca im. Marszałka Józefa Piłsudskiego przez członków Zarządu Akcji Katolickiej w Prokocimiu, 1936 rok.

17. Pochód w rocznicę śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego. Prokocim, 12 V 1936 r.

18. Pochód w rocznicę śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego. Prokocim, 12 V 1936 r.

19. Akademia poświęcona rocznicy śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego. Prokocim, 12 V 1936 r.

20. Klub sportowy „Pogoń”. Prokocim, 1936 rok.

21. Pielgrzymka prokocimian do Częstochowy, lata 30. XX wieku.

22. Grono nauczycielskie szkoły na Szutrach, 1935 rok.

23. Stowarzyszenie Mężów Katolickich, 10 IX 1935 r.

24. Uczniowie gimnazjum oo. augustianów, październik 1946 r.

25. Komitet Budowy Kościoła w Prokocimiu, 1957 rok.

CHÖR "AVE MARIA"

W 1995 ROKU.

KRAKÓW
PROKOCIM

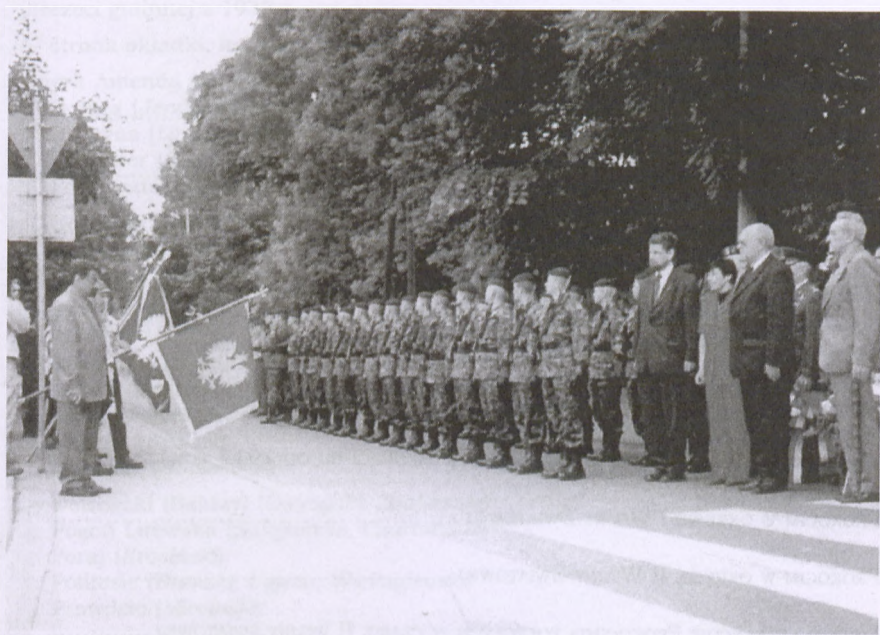
Zufall! Mitgefühl!

ROK
NADANIA
NAZWY
CHÓROWI
1995

CHÓR ŚPIEWAŁ 1954 r. MEKŁ PAŃSKA, H. MATEUSZA

27. Chór parafialny „AVE MARIA”, lata 1948–1995.

28. Odślonięcie Pomnika Lotników z Prokocimia, 25 V 2002 r.

29. Odślonięcie Pomnika Lotników z Prokocimia, 25 V 2002 r.

SPIS TREŚCI

SŁOWO WSTĘPNE	5
URATOWAĆ OD ZAPOMNIENIA	6
DZIEDZICE PROKOCIMIA	8
WÓJTOWIE PROKOCIMIA	15
PROBOSZCZOWIE W PARAFII PW. MATKI BOŻEJ DOBREJ RADY W PROKOCIMIU OD 1917 ROKU	16
WYKAZ KSIĘŻY, KTÓRZY PRZEBYWALI LUB PRZEBYWAJĄ W PARAFII PW. MATKI BOŻEJ DOBREJ RADY W PROKOCIMIU OD 1917 ROKU	17
PROKOCIM W OKRESIE I WOJNY ŚWIATOWEJ	19
PROKOCIM W OKRESIE II WOJNY ŚWIATOWEJ	21
LISTA MIESZKAŃCÓW PROKOCIMIA POLEGŁYCH W CZASIE II WOJNY ŚWIATOWEJ	25
LISTA RODZIN ŻYDOWSKICH Z PROKOCIMIA WYWIEZIONYCH DO GETTA W PODGÓRZU W MARCU 1941 ROKU	31
LISTA LOTNIKÓW Z PROKOCIMIA	32
LUDZIE PROKOCIMIA, KTÓRZY TWORZYLI JEGO HISTORIĘ	33
MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	116
ARCHIWALNE ZDJĘCIA WYDARZEŃ W PROKOCIMIU W XX WIEKU	117

Na okładce przedstawione zostały wizerunki herbów występujących w książce dziedziców i dzierżawców Prokocimia. Podano także znak gminy Prokocim według wzoru pieczęci gminnej z 1938 r.

IV strona okładki, kolejno w rzędach od lewej:

- gmerk Amenda (*Amenda*)
- h. Dołęga (*Jerzmanowski*)
- h. Drużyna (*Lipski, Lubomirski*)
- h. Ettmayer (*Ettmayer*)
- h. Fogelweder (*Fogelweder*)
- h. Gozdawa (*Boczkowski*)
- h. Grzymała (*Potulicki*)
- k. Kolumna (*Walewski*)
- h. Korczak (*Prokop*)
- h. Korybut (*Wiśniowiecki*)
- h. Kościeszka (*Łączyński*)
- h. Leliwa (*Jarosławski, Tarnowski, Wodzicki*)
- h. Łada (*Grodzicki*)
- h. Nowina (*Szwarc*)
- h. Odrowąż (*Szczekocki*)
- h. Ostrogski (Baklay) (*Ostrogski, Zasławski*)
- h. Pogoń Litewska (*Sanguszek, Czartoryski*)
- h. Poraj (*Krosiński*)
- h. Półkozic (*Breński, Ligęza, Wielowiejski*)
- h. Prawdzic (*Micewski*)
- h. Prus III (*Jabłonowski*)
- h. Rawa (*Kossocki*)
- h. Starykoń (*Wielopolski*)
- h. Strzemię (*Saliewski, Buszczyński*)
- h. Strzemię z Gwiazdą (*Wyżycki*)
- h. Sulima (*Łyczko*)
- h. Ślepowron (*Skorupka*)
- h. Topór (*Tęczyński*)
- h. Wieniawa (*Zubrzycki*)
- h. Zadora (*Lanckoroński*)

Na I stronie okładki znak Gminy Prokocim według wzoru pieczęci z 1938 r.

Według: Tomasz Ścieżor *Historyczny Prokocim*.

6000125972

